

జన రాజకీయం కోసం ...

₹ 10/-

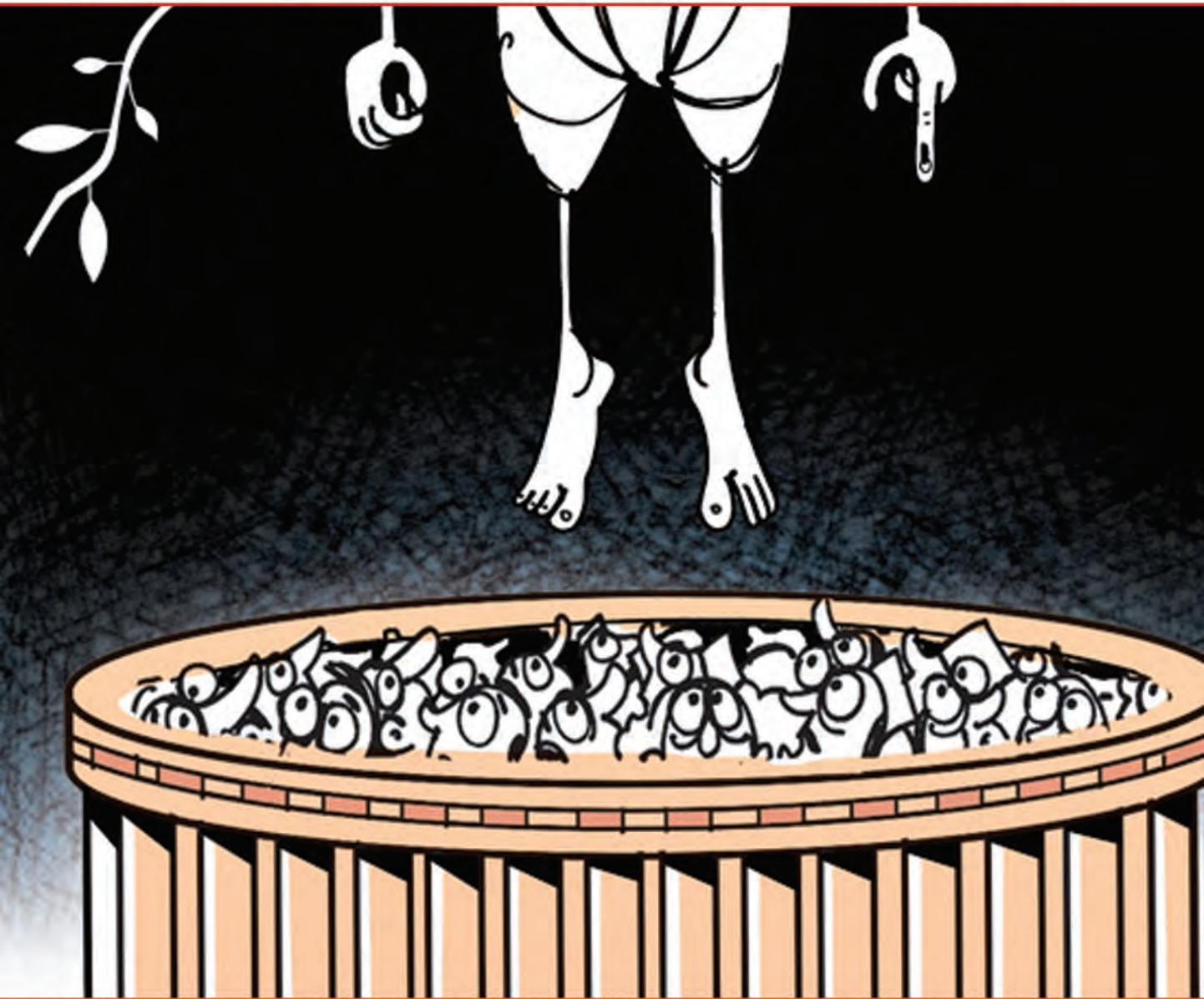
లింకనత్తు ట్రైమ్స్

సంపుటి - 6

సంచిక - 19

వారపత్రిక

ఆగష్టుబర్ 1-15, 2015

రైట్‌ల్యూనార్‌ఎం చేస్తున్న చీడెఫ్‌యిగ్‌లు
ల్రీభ్వత్తాల లిధానాలే

ជាបានយ៉ាង
ដឹកជញ្ជូន

ទីបុរាណ, ទីបុរាណ, នាមឃើមដោយតាម
ចិត្ត, ចិត្ត, នាមឃើមដោយតាម

បុរាណ, បុរាណ, លាងលាង ក្រុល សៀលាលី
បុរាណ, បុរាណ, ការណ៍ លាងលាង ក្រុល សៀលាលី

ពីរុបាយ ពីរុបាយ ពីរុបាយ ពីរុបាយ

జన రాజకీయం క్రొపం...

లోకసత్తాప్రేమ్మ

పట్టపత్రిక అంశుబ్ది 1-15, 2015

మంగళ - 6

మండిక - 19

లభించి వేజీల్రీ...

దైత్యాల్ నాశనం చేస్తున్న చీడపురుసులు	
ప్రభుత్వాల వధానాలో.....	5
దేశానికి అపోర భద్రత కల్పించిన దైత్యులకు	
ఆంధ్ర భద్రత పద్మ...?.....	11
ష్వాసాయస సంక్రమించి లదీం చద్ద రాజీవ్ జీ.....	13
దైత్యుల మార్కెట్యురాల్సీ చెలర్స్ పెట్టు నేతలు... 15	
ష్వాసాయేతర రంగాలలో ఉద్యోగుల్ని స్థాపించాలి..... 16	
జందాల్ భూ సేకరణలో అక్షమాలాచై లోకసత్తా..... 17	
ఆజాంక్షలు తప్ప ఉద్యోగాలు కల్పించే విధానాలు ఏమి. 19	
ఎన్నికలు @ లింక్స్.....	20
హైకోర్టు విభజన కన్ఱిర్జలకు స్థానిక కొర్టుల	21
మార్పు నియోజకవర్గాల్లో తయారుచేయుకోవాలి..... 22	
రాజీవ్ యాస్ట్లు సమాచార పాట్చు పరిధిలోకి	23
లోకపాల్ చట్టాన్ని లవినీకిపై పోరుసి గీరుగాన్..... 24	
లోకసత్తా ఉద్ఘాటన, పాట్ల.....	25
హైదరాబాద్ అభివృద్ధికి అపరోఫంగా పూలన..... 31	
మాంసంలై నిషేధం ప్రజల స్థోప్సై దాడి :జేపీ..... 33	
లోకసత్తా పాట్ల కాఠ్యమాలు.....	33

వచ్చి పాశయే లాంతర్ల ప్రభావాలకు లోనుకాకుండా దూరంక్షత కాంతులతో మార్గాన్ని ఏర్పరుస్తా, నివాలించదగ్గ బాధలను తొలగించేందుకు, ఏవక్క లేకుండా ప్రతి జిడ్డుకూ ఎటిగే అవకాశాలను కల్పించేందుకు దీర్ఘకాలిక పారించటం చేస్తున్న లోకసత్తా కృషిలో భాగస్వాములైన నేతలు, కార్యకర్తలు, అభిమానులకు లోకసత్తా పాట్ల ఇవ వాఖ్యకోత్సవ ఆత్మియ సుఖాకాంక్షలు

మీ

శ్రీమతి కృష్ణ కృష్ణారెడ్డి

సంపాదక వర్గం

దా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్
ప్రధాన సంపాదకులు

సంపాదక వర్గం

బండారు రామ్యాహున్రావు
దా॥ ఆలూరి విజయలక్ష్మి
కె.వి. కుటుంబరావు

టుక్క & కపర్ డిజైన్ : సునీత ఆలమిచ్చి

తార్యాన్ తార్య

రచనలు పంపండి

'లోకసత్తా ట్రైమ్స్' పత్రికలో ప్రచురణ కోసం వ్యాసాలు, గేయాలు, కార్పూన్లు, ఉత్తరాలు ఈ కింది చిరునామాకు పంపండి.

ఎడిటర్, లోకసత్తా ట్రైమ్స్,
తులవ్వు అప్పార్మెంట్
6-3-655, ష్లో నెం. 407
సివిల్ సప్పయిన్ ఆఫీస్ వెనుక
సోమాజిగూడ, హైదరాబాద్ - 500 082

ఫోన్ : 040-23310288

ఫోన్ / ఫోక్స్ : 040-23311816

accountsdept@loksatta.org
loksattatimeslsp@gmail.com

చందా వివరాలు

జన రాజకీయ వాణి 'లోకసత్తా ట్రైమ్స్' పత్రిక చందాదారులుగా చేరండి... చేరించండి.
సంప్రదించవలసిన ఫోన్ నం: 040-23311816

విడి ప్రతి : రు. 10 ,

విడాది చందా : రు. 200

మూడేళ్ళ చందా : రు. 500

చందా రుసుమును "లోకసత్తా ట్రైమ్స్" ఎకొండ్ నం: 62007167836 ఎన్.బి.పోచ్, పంజాగుట్ట బ్రాంచ్, హైదరాబాద్ పేరిట అన్నలైన్ క్రిడిట్ చేసి వివరాలను ఇ-మెయిల్ చెయ్యచ్చు.

లోకసత్తా ప్రకటన రేట్లు

బ్లాక్ & బైట్, మళ్ళీకలర్	
సగం షేటీ	₹ 2,500
పూర్తి షేటీ	₹ 5,000 ₹ 10,000
సెంటర్ స్ప్రైట్	₹ 10,000 ₹ 20,000
బ్యాక్ ఇన్‌ప్రైట్	- ₹ 20,000
ప్రింట్ ఇన్‌ప్రైట్	- ₹ 15,000
బ్యాక్ ఇన్‌ప్రైట్	- ₹ 15,000

పూర్తి షేటీ

సెంటర్ స్ప్రైట్

బ్యాక్ ఇన్‌ప్రైట్

ప్రింట్ ఇన్‌ప్రైట్

బ్యాక్ ఇన్‌ప్రైట్

◆ ప్రకటన రుసుము Loksatta Times

పేరిట హైదరాబాద్లో చెల్లుబాటు అయ్యే విధంగా చెక్ / డిడి రూపంలో పంపగలరు.

రైతుల్ని నాచేసినం చేస్తున్న చీడప్పియగులు

ప్రభుత్వాల విధానాలే

- డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్

మనకు తిండి, ఓట్లు, పరిశ్రమలకు ముదిసరకు అందించే యంత్రాల్లా రైతులు ఉండాలంటే, వారు చావకుండా బతకాలి అనే ధోరణి ప్రభుత్వాలలో పాతుకుబోబట్టే ఆత్మహత్యలు వంటి ఘటనలు జరిగినప్పుడు మాత్రమే వ్యవసాయ సంక్లోభంపై కొంతైనా స్పందిస్తున్నాయి. అందుకే, తాత్కాలిక ఉపశమనాలతో ఆత్మహత్యలను ఆపటం వరకే ఆ చర్చను పరిమితం చేస్తున్నాయి. రైతులకు మెరుగైన ఆదాయం, వారి బిడ్డలకు విద్య, ఆరోగ్యం, నైపుణ్యాలతో ఉజ్జుల భవిష్యత్తు వంటి వాటి గురించి ప్రస్తావన, ఆత్మహత్య అలోచనేరాని రీతిలో ఆ దికగా వ్యవస్థికృత ఏప్పట్లు వంటి నిజమైన పరిష్కారాల్ని మాత్రం చర్చల్లోకి రానివ్వటం లేదు. కేంద్రంలో, రాష్ట్రాల్లో వరస ప్రభుత్వాల విధానాల వల్ల ఈవేళ రైతులు తీవ్ర సంక్లోభంలో ఉన్నారు. రుణమాఫీ వంటి అసంబద్ధ విధానాన్ని అమలు చేసిన తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్లో సంక్లోభం ఇంకా తీవ్రరూపం దాలుస్తోంది. ప్రకృతి శాపం వల్ల కాడు, కేవలం పాలకుల పాపం వల్లే రైతులకు ఒక విషపలయంలా ఇలా కష్టాలు దాపురిస్తున్నాయి.

దేశజనాభాలో అత్యధికంగా ఉన్న వ్యవసాయాధారిత ప్రజలు ఆత్మహత్యలు చేసుకోకుండా జీవచ్ఛాల్లా బఱికితే చాలు అనే విధానాల్ని, రాజకీయాన్ని మార్చితే తప్ప రైతుల సమస్యలు శాశ్వతంగా పరిష్కారం కావు. రైతులకు తక్కణ భరోసా ఇస్తునే, వ్యవసాయాన్ని లాభసాటి చేసినదుకు ఏం విధానాలు, ఏం చర్చలు కావాలి? - ఇది ఇప్పుడు తెలుగు రాష్ట్రాలకు, దేశానికి కావలసిన అసలైన చర్చ.

భారతదేశ సామాజిక, ఆర్థిక వ్యవస్థల్ని దెబ్బతీసేందుకు కుట్ట పన్నారా అన్నట్లు మన పాలకులు, రాజకీయ వ్యవస్థ నాశనం చేసిన రెండు రంగాలు - విద్య, వ్యవసాయి! దేశ మానవ వనరుల అభివృద్ధికి విద్య అత్యంత కీలకమైనా, ప్రజల్లో చదువు పట్ల మమకారం, గౌరవం ఉండి అందుకోనం జేబులో నుంచి కూడా ఖర్చు పెట్టే చొరవ ఉన్నా, ప్రజల్లో ఎక్కువమంది వ్యవసాయం మీదే ఆధారపడి ఉన్న కూడా ఏమాత్రం ముందుచూపు, అవగాహన లేకుండా విద్య, వ్యవసాయ రంగాల్ని

“లేదు సార్! ఇక్కడ మా సమస్య వరదలు, కరువులు, ప్రకృతి ఔషధాలు కాడు. మమ్మల్ని కుంగదీస్తున్నది చెడ్డప్రభుత్వం; దుష్పరిపాలన!”

అధ్యాన్యం చేసే విధానాల్ని అమలు చేశారు. రైతుకి ఆదాయం అందించేరీతిలో వ్యవసాయ విధానాలను తయారుచేయకుండా, రైతును ముదిసరకులు, వంటసరకులు తయారుచేసే యంత్రంగా చూడటం, రైతులకు రేటు వస్తే అది వినియోగదారులకు నష్టం అనే రీతిలో పాలకులు వ్యవహరించటం వల్ల దేశజనాభాలో

మెజారిటీగా ఉన్న జనాభా తలసరి ఆదాయం గణనీయంగా పడిపోయింది. విద్య కూడా లేకపోవటం వల్ల వ్యవసాయేతర రంగాలలో పెద్దవెతున అభివృద్ధి చెందే అవకాశాన్ని కూడా దేశం కోల్పోయింది. లాభసాటీకాని వ్యవసాయం నుంచి వేరే రంగాలకు వెళ్లేందుకు మెజారిటీ జనాభాకు తగిన చదువు, నైపుణ్యాలు కొరవడటంతో గ్రామాలలో అభివృద్ధి ఎక్కుడివేసిన గొంగళి అక్కడేలాగా తయారైంది. గ్రామాలకు-వట్టభాలకు, వ్యవసాయానికి-పరిశ్రమలకి మధ్య అంతరం విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. దేశంలో ఎక్కువమంది వ్యవసాయం మీదే ఆధారపడినవారు కావటంతో అధికనంబ్యాక పేదలు, అల్పసంబ్యాక సంపన్నుల వ్యవస్థ తయారైంది. భారతదేశంలో వార్షిక తలసరి ఆదాయం రూ. 90,000 ఉన్నా, వ్యవసాయంలో ఉన్నందున అధిక సంబ్యాక ప్రజల తలసరి ఆదాయం రూ. 20,000-25,000 మాత్రమే.

ఈ డబ్బుతోనే వారు పిల్లల్ని చదివించుకోవాలి, కుటుంబ ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవాలి. చదువుల కోసం, ఆరోగ్యం కోసం అప్పులపాలవుతూ పేదరికంలోకి జారిపోతున్న వారిలో ఎక్కువశాతం వ్యవసాయం మీద ఆధారపడినవారే. ఇది పూర్తిగా పాలకుల పాపం తప్ప ఏ దేవుడి శాపమూ కాదు.

తొలి రోజుల నుంచి లైసెన్స్రాజ్ చట్టంలోపైనా పారిశ్రామిక రంగాన్ని పట్టించుకున్నారుగానీ, వ్యవసాయాన్ని గురించి అంత లోతుగా ఆలోచించలేదు. వ్యవసాయాన్ని ఒక పరిశ్రమగా మలిచే ప్రయత్నం చేయలేదు. తొలినాళ్లలోని ఆ విధానపరమైన వైఫల్యం, కాలం గడుస్తున్నకొద్ది దేశానికి శాపంగా మారింది. ప్రకృతి ఆటుపోట్లను తట్టుకుని ఆరుగాలం కష్టపడి పంట పండించినా, ప్రపంచ మార్కెట్లో దిమాండ్ ఉన్నారైతుకు లాభసాటి ధర రాని దుస్థితి నెలకొంది. చివరికి 1991లో ఎంతోకాంత మొదలైన ఆర్థికసంస్కరణలతో పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులకు లాభాలు రావటం మొదలైందిగానీ, ఆ సంస్కరణలలో కూడా వ్యవసాయానికి మోక్కం కలగలేదు. ఆర్థికసంస్కరణలు కేవలం పారిశ్రామికరంగానికి పరిమితమయ్యాయి తప్ప వ్యవసాయాన్ని తాక్కనే లేదు. పారిశ్రామికవేత్తలాగా తన ఉత్పత్తిని ప్రపంచంలో ఎక్కడ ధర ఉంటే అక్కడ అమ్ముకోనీయకుండా రైతును అణచిపేస్తూ పైకి మాత్రం రైతే రాజు, రైతే దిక్కు అంటూ మొనలికన్నీట్లు కారుస్తూ ఓట్లు కొల్లగొట్టే రాజకీయం సాగిస్తున్నారు. దేశ అవసరాలకు మించి గిడ్డంగులలో రికార్డుస్థాయిలో ఆహారధాన్యాల నిల్వాలు

పేరుకుపోయి కుళ్లిపోతున్నా సరే, మంచి ధర ఉన్న ఇతర ప్రాంతాలలో రైతులు పంటల్ని అమ్ముకోకుండా ఆంక్షలు విధించారు, ఎగుమతుల్ని నిషేధించారు. రైతు పండించిన పంటను అమానుషంగా సగానికి సగం ధరకు తెగ్గట్టి కొనుగోలు చేసి ఎంగలి మెతుకుల్లా కాసిని రాయితీల్ని విదులుస్తా పంట మాకు-పరిగ్ నీకు అన్నట్టు రైతు వెన్నువిరిచేస్తున్నారు. తాత్త్వాలిక ఉపశమనమైన ఉపాధి హామీ పథకం కూలీలగా మార్చేస్తున్నారు. కేంద్రంలో, రాష్ట్రంలో వరస ప్రభుత్వాలు తమ అసంబ్ధి, క్రూర విధానాలతో పంట దిగుబడుల ధరల్ని కృతిమంగా తగ్గించి రైతులకు కలిగిస్తున్న నష్టంతో పోలిస్తే, వరాలుగా చాటుకుంటూ ఆ పాలకులు రైతులకి ఇస్తున్న రాయితీల్ని వాస్తవ మొత్తంగా

చూసినా కూడా చాలా తక్కువే. ఈవేళ మనదేశజనాభాలో సగానికిపైగా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి ఉంటే దేశస్తూల జాతీయాత్మతీలో వ్యవసాయం వాటా కేవలం 13.9 శాతం. అంటే దేశ జీడీపీ ఏటా రూ. 1 కోటి కోట్లు ఉంటే, వ్యవసాయరంగం వాటా కేవలం 14-15 లక్షల కోట్లు ఉంటుట. రైతు వార్షిక తలసరి ఆదాయాన్ని రూ. 20,000-25,000 నుంచి కనీసం రూ. 1 లక్షకొండా పెంచకుండా అభివృద్ధి గురించి మాట్లాడటం అర్థరహితమవుతుంది. రైతులకి ఆదాయాన్ని పెంచకుండా రైతులు తమ పంట ఉత్పత్తుల్ని దిమాండ్ ఉన్న చోట అమ్ముకుని ఆదాయం పెంచకునే వీలులేకండా లైసెన్స్రాజ్ మార్కెట్ విధానాలతో వారిని అణగదాక్కుతూ దేశం కోసం త్యాగం చేయాలన్నట్లు మాట్లాడటం అమానుషమవుతుంది. సాంత వనరులు, ఆదాయం ఉన్నవారిని దేశం కోసం కొంత త్యాగం చేయమనటంలో అర్థం ఉందిగానీ, పేదరికంలోనే మగ్గుతున్నవారిని మీ ఆదాయాన్ని దేశం కోసం ఇమ్మిని అడగటం ఎంతమాత్రం తగదు.

రైతులంటే రైతు కూలీలు, కొలుదారులు కూడా. వీరి అదాయాన్ని పెంచాలంటే పెద్దవెత్తున ఈ రంగానికి రాయితీలు ఇప్పాల్సుంటుంది. అయితే ఐరోపాలో, అమెరికాలోలాగా ఎక్కువ జనాభా వ్యవసాయేతర రంగాలలో ఉండి కొద్దిమందే వ్యవసాయరంగంలో ఉంటే మిగతావారు రైతులకు భారీ సబ్సిడీలను ఇచ్చినా పెద్ద భారం పడదు. కానీ దేశజనాభాలో సగానికిపైగా ఉండే రంగానికి మిగిలినవారు సబ్సిడీ ఇప్పటం అంటే చాలా సందర్శ్యాలలో ఆచరణ సాధ్యం కాదు. అందుకే రైతులకు మౌలికవసతుల కల్పన దగ్గర్నుంచి మార్కెటలో రేటు వచ్చేంతవరకూ ఆదాయాన్ని పెంచేరితిలో సబ్సిడీలను ఇప్పటానికి మనదేశంలో అత్యధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. ఆ ఇచ్చేది రుణమాఫీల రూపంలో ఇస్తే రైతులకీ లాభం ఉండదు, మిగతావారికి భారం అవుతుంది. తాత్కాలిక తాయిలాలు కాకుండా దీర్ఘకాలంలో రైతుల ఆదాయాన్ని, జీవన ప్రమాణాన్ని పెంచటం ప్రభుత్వ విధానాల లక్ష్మిం కావాలి.

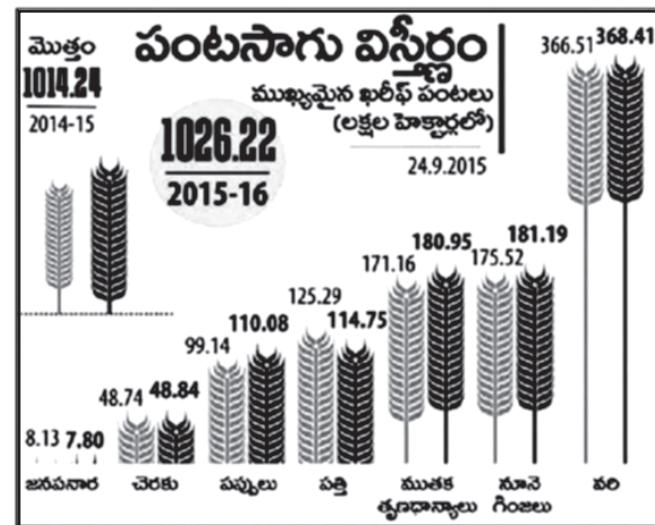
వ్యవసాయరంగ సంక్షోభాన్ని పరిపూరించుకోవాలిన రైతుల్లో సరైన అవగాహన లేకపోవటం, కులాలు, ప్రాంతాలు, పార్టీలవారిగా వారు చీలిపోవటం, మిగతా సమాజం వారిని పట్టించుకోకపోవటం, ఈ సంక్షోభాన్ని ఇలాగే కొనసాగిస్తూ రైతుల ఓట్లు దండుకునేందుకు పోటీలు ఇష్టమొచ్చినట్టు రుణమాఫీలు వంటి వృధా హమీల్ని ఇప్పటం వల్ల మొత్తం సమాజానికి ఎంత సంక్షోభం ఏర్పడుతుందో తాజా తెలంగాణ, అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల వైఫల్యాల్ని చూస్తే అర్థమవుతుంది. రుణమాఫీల వల్ల రైతుల సంక్షోభం పరిష్కారం కాకపోగా దీర్ఘకాలంలో రైతుల సహా సమాజమంతా మూల్యం చెల్లించాల్సి ఉంటుందని గతంలో చేసిన రుణమాఫీలు రుజువు చేస్తున్నాయని లోకసత్తా ఎంత చెప్పినా పార్టీలు వినిపించుకోలేదు, సమాజం పట్టించుకోలేదు. ఆర్థికవనరులకు తోడు దబ్బులు ముద్దించే అధికారం ఉంటుంది కాబట్టి కేంద్రప్రభుత్వం రుణమాఫీలు వంటివి ఏదోకసాయిలో చేయగలదుగానీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అది గుదిబండ అవుతుందని, అందునా కొత్తగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాలు దీని వల్ల పురిట్లోనే దెబ్బతింటాయని పొచ్చరించినా ఎవరూ వినిపించుకోలేదు. ఇలాంటి రుణమాఫీల వల్ల రైతులకు నిజమైన లాభం చేకూరకపోగా ఇతర రంగాలు ఆ నష్టాన్ని భరించాలి ఉంటుంది. రైతులకు కావలసింది ఆదాయం పెరగటం, తలెత్తుకుని బతకటం, తమ బిడ్డలకు మంచి భవిష్యత్తుని అందించటం. దానికి కావలసింది రైతులకు మౌలిక వసతులు, తేలిగు పెట్టుబడి రుణాలు, నాణ్యమైన విద్యుత్, ఎరువులు,

యాంత్రీకరణ, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, శాస్త్రియ భూసార పంట సలహాలు, వర్షాధారం మీద మితిమీరి ఆధారపడకుండా తగిన ఏర్పాట్లు, పండించిన పంటను ప్రపంచంలో ఎక్కడ డిమాండ్ ఉంటే అక్కడ అమ్మకునే మార్కెట్ అవకాశాలు, ధర రాకపోతే కుళీపోయే పంటలు దెబ్బతినకుండా నిల్వ, ప్రాసెసింగ్ ఏర్పాట్లు, దశారీ వ్యవస్థను నియంత్రించి రిటైర్ చైన్లను పెద్దవెత్తున ఏర్పాటుచేయటం. ఇవి వదిలేసి రైతులకు రుణమాఫీలంటూ ప్రలోభాలకు పాల్గుడితే తాత్కాలికంగా ఉపశమనం కలగొచ్చగానీ రైతుల జీవితాలు ఎలా బాగుపడతాయి? రైతులు వ్యవసాయేతర రంగాలలో వారిలా ఉన్నతంగా, అధునాతనంగా ఎలా జీవించగలుగుతారు? సమాజానికి ఆహారాన్ని, సరకుల్ని, రాబోయే కాలంలో ఇంధన ఉత్పత్తుల్ని కూడా అందించే రైతు చతీకిలపడ్డాక ఇక మిగతా సమాజం పరిస్థితి ఏమిలీ? దేశం వ్యవసాయోత్పత్తుల్లో స్వయంస్వామ్యాన్ని, లాభాల్ని, విదేశీమారక ద్రవ్యాన్ని సాధించటంతో పాటు వ్యవసాయేతర రంగాలలో కూడా ఆదాయాన్ని పొందే వైపుణ్యాన్ని రైతు కుటుంబాలకు అందేలా చేయకపోతే ఇక ఈ సమాజంలో తీవ్ర ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ సంక్షోభం తప్పదు.

2014లో ఎన్నో ఆశలతో ఎన్నుకున్న ఎస్టీయే ప్రభుత్వం కూడా మొదటి తప్ప వ్యవసాయరంగం విషయంలోనే చేసింది. కొత్త ఏర్పాటిందని టమాటా, ఉర్లగడ్డల నిల్వని, ఎగుమతుల్ని నియంత్రిస్తూ ఎప్పుడో రెండో ప్రపంచయుద్ధకాలంలో ఉపయోగించిన నిత్యావసర సరకుల చట్టాన్ని అమలు చేసింది. ఇది రైతుల్ని, ప్రజల్ని కూడా ఏకకాలంలో దగొచేయటమే. రైతులకు పెట్టిన ఖర్చు వచ్చేలా గిట్టుబాటు ధరలు, ఇన్సురెన్స్ చట్టం అంటూ చిన్నచిన్న అంశాలను ఆర్థాటంగా ప్రచారం చేస్తున్నారుతప్ప వారు పండించిన పంటలకు డిమాండ్ ఉన్నా అందుకు తగ్గ ఆదాయాన్ని అందించే ఏర్పాటు చేధ్వామస్తు అలోచన పాలకుల్లో కనిపించటం లేదు. మన వ్యవసాయోత్పత్తుల్లో ఏటా సుమారు 330 మిలియన్ టస్సుల వ్యర్థాలు ఉంటాయి. అందులో 150 మిలియన్ టస్సుల వరకూ పూర్తిగా వృధా అయి వాతావరణంలో 30 శాతం కార్బన్డైషైడ్ కాలుష్యాన్ని కారణమవుతన్నాయి. అయినా ఈ వ్యవసాయ వ్యాపారాలని సిద్ధొన్నియాగు చేసి అటు పెరిశైపిక, ఉపాధి రంగాల్ని, ఇటు రైతుల జీవితాల్ని మెరుగు పరుద్దామస్తు అలోచన చేసేదీ ప్రభుత్వంలో కనిపించటం లేదు. అటు ప్రభుత్వం, ఇటు ప్రతిపక్షంలో ఉన్న పార్టీల మాటలు రైతులకోసమే అన్నట్టు ఉంటున్నాయి, కానీ వారి విధానాలు దాదాపు రైతు వ్యతిరేక్యునైని, రైతుని అణగదొక్కుతున్నవి.

తెలుగునాట పాల ఉత్పత్తి ద్వారా రైతులకు ఆదాయాన్ని పెంచేందుకు పరస్పర సహాయ సహకార చట్టాన్ని (మ్యాండ్) చట్టాన్ని తీసుకొస్తే, దాన్ని కూడా నీఱగాచేందుకు రాత్రికి రాత్రి జీవోల ద్వారా ప్రయత్నించారు. తమ సాంత జిల్లాలలో సర్పార్డీ పాల డెయిరీలను మూతవేయించి రైతుల ఆదాయాన్ని దారుణంగా దెబ్బతీసిన నేతలు రైతుబాంధవులమని చాటుకుంటున్నారు. కేవలం లోకసభలు చేసిన కృషి వల్లే, సుప్రీంకోర్స్ దాకా చేసిన పోరాటం వల్లే రైతులకు అండగా ఉన్న సహకార వ్యవస్థకు ఇంకా స్ప్షెష్చ మిగిలివుందంటే ఏమాత్రం అతిశయ్యాక్తి కాదు. దీనికోసం నేను జాతీయ నలహోమండలిలో ఉన్నమ్మడు ఆ అవకాశాన్ని వినియోగించుకుని 97వ రాజ్యాంగ నవరణను తీసుకురాగలిగాను. దానివల్ల పౌరుల స్వేచ్ఛకు రాజ్యాంగం హమీనిచ్చిన 19 (1) ఆర్టికల్లోని 19 (1-సి) అధికరణం ద్వారా పౌరులకు సంఘాలుగా, బ్రేడ్యూనియన్సుగానే కాకుండా, సహకార సంస్థలుగా కూడా ఏర్పడే హక్కు ఉండేలా చేయగలిగాం. పరపతి స్థాయి నుంచి రైతుల ప్రయోజనాలను శాశ్వత స్థాయిలో పరిరక్షించేలా సహకార వ్యవస్థను నిర్మించేందుకు లోకసభలు తన కృషిని కొనసాగిసోంది.

2009లో అసెంబ్లీలో లోకసభా పార్టీ ప్రాతినిధ్యం లేనంతవరకు, అన్ని పార్టీలూ కూరగాయిలు, ఉల్లిపాయల ధరలు పెరగగానే వాటితో దండలు వేసుకుని అసెంబ్లీకి వచ్చి ఆందోళనలు చేసేవి. ఒక వ్యవసాయాత్మకి కాస్త రేటు పెరగగానే వినియోగదారుడి పేరుతో ఆందోళనలు చేసే పార్టీలు రైతులకు ఆదాయం పడిపోయి టమాటూ కిలో 50పైసలో, పావలానో అమృసప్పుడు ఎందుకు మాట్లాడటం లేదు అని లోకసభా ప్రశ్న లేవనెత్తింది. రైతులు పండించిన పంటను అమృకోకుండా పెట్టిన చట్టివిరుద్ధ ఆంక్షల్ని ఎత్తివేయాలంటూ లోకసభా 2012లో ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ పొరుగురాష్ట్రాలైన కర్రాటక, మహారాష్ట్రలోకి బస్తాల్లో ధాన్యాన్ని తీసుకెళ్లి అమృకు, దమ్ముంటే అరెస్టు చేయండని సపాలు చేసినా అదుపులోకి తీసుకునే సాహసాన్ని ప్రభుత్వం చేయలేకపోయాక, రైతులలో, వ్యాపారుల్లో కొంత వైర్యం వచ్చింది. దాంతో ధాన్యం రేటు పక్కరాష్ట్రాలలో రేటుకునుగుణంగా ఆంధ్రప్రదేశ్లో కూడా పెరిగాయి. దీనివల్ల తెలుగునాట రైతులకు ఒక్క పంటకి, ఒక్క సీజన్లో, ఒక్క వెరైటీ ధాన్యానికి రూ.3600 కోట్ల మేర లభ్య చేకూరింది. మార్కెట్ ఆంక్షల పేరుతో అణగదొక్కటం వల

పెరగనున్న పప్పు ధాన్యాల కొరత

డిమాండ్ తట్టుకొనవడానికి బిగుపుతులు తప్పవు : అనేదాం భారత్... తీవ్రస్థాయిలో పవ్వు ధాన్యాల కొరతను ఎదుర్కొంటోంది.
ఫలితంగా పండగల సీజన్ ముందు వీటి ధరలు 10-15 శాతం మేర పెరిగే అవకాశం ఉందని 'అసోచాం' అద్యారునం చెబుతోంది.

లేకపోవటం మొదటిసారిగా ఆ అనెంబ్లీలోనే జరిగింది. రైతుకు ఆదాయం రాకుండా వినియోగదారునికి ధరలు పెరిగే పుణ్ణితిని మార్చి రైతుకు ఆదాయం, వినియోగదారుడికి తక్కువ రేటుకే ఉత్సత్తులు లభించటం మీద దృష్టి పెట్టేలా వ్యవసాయం మీద చర్చను లోక్సంత్రా మలుపుతీప్పింది రైతకి, వినియోగదారునికి సప్పు చేకారుసప్పు దుకారీ వ్యవస్థను తోలగించి ఇద్దరి మధ్య నేనుగా లావాదేవీలు జరిగేలా రిటైర్ అంగదుల వ్యవస్థను పెద్దవిత్తన ప్రోత్సహించాలని, ఇందుకోసు స్వదేశీ, విదేశీ తేడా లేకుండా పెద్దవిత్తన ప్రత్యక్ష పెట్టబడులను ఆహ్వానించాలి అని తక్కణ రాజకీయ ప్రయోజనాలను కూడా పక్కనబెట్టి లోక్సంత్రా క్షామి చేసింది.

కేవలం లోకసత్వా చేసిన ప్రయత్నం వల్ల 2012లో

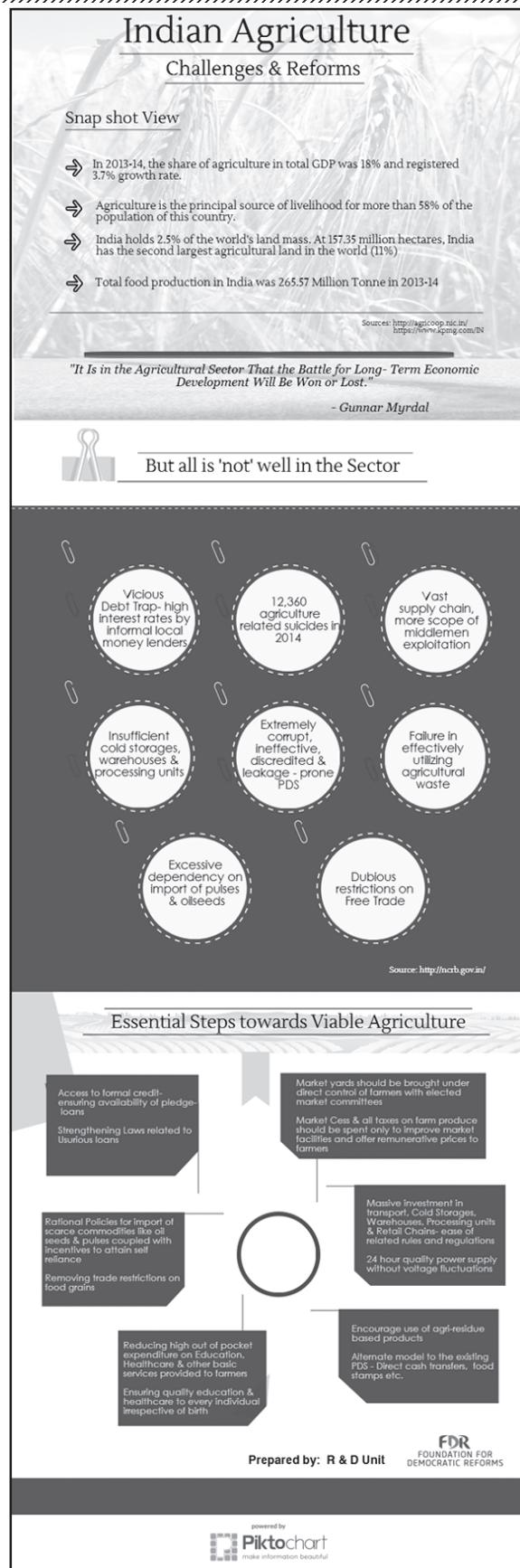
యూపీలే ప్రభుత్వం ఆహారధాన్యాల ఎగుమతుల్ని తిరిగి ప్రారంభించింది. ఫలితంగా ఈవేళ భారత్ ప్రపంచంలోనే అత్యధికంగా సుమారు 2 కోట్ల టన్లుల ఆహారధాన్యాల్ని ఎగుమతి చేయగలగుతోంది. వ్యవసాయ ఎగుమతుల నుంచి సుమారు 39 బిలియన్ దాలర్ విదేశీ మారకప్రవ్యాప్తి ఆర్టిస్టోంది. మనం హృదిస్తాయిలో ఈ సమగ్ర స్వేచ్ఛావాణిజ్య విధానాన్ని వ్యవసాయ విధానాన్ని అనుసరిస్తే వంద బిలియన్ దాలర్ విదేశీ ద్రవ్యాన్ని ఆర్టింగలిగే శక్తి ఉంది. మిగతా ఏ దేశమూ చేసుకోనంత స్థాయిలో మనం వంటనూనెల్లి, పప్పు దినుసుల్ని దిగుమతి చేసుకుంటున్నా, ఇప్పటికీ వాటి ఉత్పత్తిలో స్వయంపోషకం గురించి స్వర్న ప్రయత్నం చేయటం లేదు సరికదా, వాటి దిగుమతుల మీద కొద్దిపాటి పన్ను విధించి మన రైతులను ప్రోత్స్థించామన్న ఆలోచన కూడా చేయటం లేదు. వంటనూనెలు, పప్పు దినుసులు వంటి వాటి మీద 20శాతం దిగుమతి సుంకాన్ని విధించి ఆ డబ్బుని మన రైతులకే ఇస్తే, విదేశీ మారక ద్రవ్యాలోపాటు రైతులకూ ఆదాయం చేకూరుతుంది. దేశం ఈ ఉత్పత్తుల్లో స్వయంపోషకమవుతుంది. ఉపాధి హామీ వంటి పథకాలను బీట్ల కోసం ఉపయోగించుకుంటూ వేలకోట్ల రూపాయల్ని పండేరం చేయకుండా జలవనరులు, ఉత్సాధకత పెంచేదుకు ఉపయోగిస్తే రైతులకు, దేశానికి ఆదాయం పెరుగుతుంది.

అలాగే రైతుకు లాభం రావటంతోపాటు భారీ జనాభా ఉన్న దేశంలో అందరికీ తక్కువ ధరకి ఆహారం అందుబాటులోకి రావాలంటే జన్మమార్పిడి వంటి సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగించకతప్పదు. సాంకేతిక పరిజ్ఞానం లేకపోతే ముస్కుందు వ్యవసాయాత్మకుల ధరలు చాలామందికి అందుబాటులో ఉండవు. పంట వ్యయాన్ని గణియంగా తగ్గించి ఉత్పత్తిని పెంచి రైతుకు, వినియోగదారునికి మేలుచేసే జన్మమార్పిడి (జ.ఎం) సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వినియోగంపై కూడా కొందరు మిదిమిడిజ్ఞానంతో, ముందుచూపు లేకుండా అభ్యంతరాలు లేవనెత్తి దేశ ప్రయోజనాలను దెబ్బతిస్తున్నారు.

స్వతంత్రం వచ్చినప్పుడు మనదేశ ఆహారోత్పత్తి సామర్థ్యం 50 బిలియన్ టన్లులు ఉంటే ఇప్పుడి 250 బిలియన్ టన్లుల్ని చేరుతోంది. సాంకేతిక పరిజ్ఞానం లేకుండా ఇన్ని కోట్ల మంది ప్రజలకు ఆహారాన్ని, పోషకాల్ని అందించటం అసాధ్యమని శాస్త్రవేత్తలు, మన అనుభవాలు రుజువు చేస్తున్నాయి. ప్రపంచంలో కోట్లాది ప్రజలకు ప్రాణదాతగా పేరాందిన శాస్త్రవేత్త నార్స్ బోర్డ్ సాంకేతిక విషపంతోనే ఆ

పనిచేయగలిగారు. తరతరాలుగా మన వ్యవసాయంలో ఉన్న అంట్లు కట్టటం, ప్రైమిడ్ తయారీ వంటి వాటికి కొనసాగించే జన్మమార్పిడి పంటలు, పొరుగున్న ఉన్న చైనా సహ ప్రపంచంలో వ్యవసాయాత్మకుల్లో అగ్రస్థానంలో ఉన్న దేశాలు ఈ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగిస్తున్నాయి. రాజరిక, పెత్తందారీ సంస్కృతి ఉచ్చస్తిలో కొనసాగుతున్న రోజుల్లో కొద్దిమందికే అవకాశాలు అందుబాటులో ఉండి, వనరులు పుష్టిలంగా ఉన్నట్లు, ఏ విధమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం లేకుండానే అన్ని సమకూరినట్లు కనిపిస్తుంది. కానీ ప్రజాస్వామీకరణ జరుగుతూ సమాజంలో చిట్టచివరి పొరునికి కూడా అన్ని వసతులూ, మంచి ఆహారం అందాలంటే కాలుప్పం, ఇతర దుప్పరిణామాల నియంత్రణకు తగిన చర్యలను చేపడుతూ ఖచ్చితంగా సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వాడాల్చిందే. భారత వంటి పెద్దదేశం సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వదులుకోవటమంటే ఊహించనంత భారీ నష్టాన్ని చూడాల్చి వస్తుంది. ఒకప్పుడు జన్మమార్పిడి సాంకేతిక పరిజ్ఞానం చౌకగా మన వద్దకు వచ్చినప్పుడు మన పాలకులు, సమాజం మూర్ఖంగా తోసిపుచ్చాయి. ఇతర దేశాలు అందిపుచ్చకుని దూసుకెళ్తున్నాయి. జి.ఎం సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వల్ల మానవాళిపై ఎటువంటి అనారోగ్యం వంటి దుప్పరిణామాలు తలెత్తువని శాస్త్రవేత్తలు సాధికారికంగా ప్రకటిస్తున్నా, ఇంకా అజ్ఞానంతో, భయంతో, బాధ్యతారాహిత్యంతో అడ్డుకుంటున్నారు. రైతుల ఆదాయాన్ని దేశాభివృద్ధిని అడ్డుకుంటున్నారు. వివిధ జి.ఎం పంటలకు అనుమతిపై నిపుణులైన శాస్త్రవేత్తలతో కూడా రెగ్యులేటరీ సంస్థలు నిర్ణయిస్తాయి. వ్యవసాయరంగ ఆధునికరణి మిదిమిడి జ్ఞానంతో అడ్డుకునే ప్రమాదకరమైన ధోరణిని వీడాలి.

రైతులకు ఆదాయాన్ని పెంచే స్వేచ్ఛ మార్కెట్ వల్ల దేశ ఆహారభద్రత మరింత పటిష్టమవుతుంది. అందరికీ పోషికాహారాన్ని అందించే ఏర్పాటుతో పాటు దేశ ఆర్థిక, సామాజికాభివృద్ధికి కూడా విశేషంగా దోహదం చేసే హెతుబధ్యమైన విధానమది. ఆహార భద్రత పేరుతో ఇప్పుడు మనం అవినీతిమయమైన ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ మీద రోజుకు రూ.300 కోట్ల వెచ్చిస్తున్నాం. ఇందులో చాలామేర వృధా అవతుందిని చాలామందికి తెలుసు. అయినా పేదలకు ఏదో చేసేస్తున్నామనే పేరుతో రైతుల్ని, దేశాన్ని దెబ్బతిస్తున్నాం. దేశ జనాభాలో ఎక్కువలో ఎక్కువగా 15శాతానికి ఉచితంగా ఆహారధాన్యాల పంపిణీ అవసరమవుతుంది. వారికి ఆహారం అందుబాటులోకి తెచ్చేందుకు కూపన్న, ఆహార స్టాంపులు, ఇతరర్థా పద్ధతుల్లో ఏర్పాటు చేయాలితప్ప ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ,

రెపబ్సిన్ వంటి పాత యుద్ధాలనాటి విధానాలందుకు? ఈ రంగాన్ని సమూలంగా ప్రక్కాళన చేసి స్వేచ్ఛామార్కెట్లో అందరికీ అందుబాటు ధరల్లో ఆహారధాన్యాల్ని అందించేందుకు కొత్తపద్ధతుల్ని అమలుచేయాలి.

వ్యవసాయం ఈరోజు విధిగా సబ్సిడీ ఇవ్వాల్సిన రంగంగా కనిపిస్తూ మనదేశానికి తప్పనిసరి భారంగా కనిపించవచ్చి. కానీ అది విధానపరమైన తప్పిదాల వల్ల కలుగుతున్న నష్టమే తప్ప వాస్తవం కాదు. పంట పొలాలు మున్సుందు ఆహారం, పరిశ్రమలకి ముదిసుకులతోపాటు, ఇంధనాన్ని ఉత్పత్తి చేసే క్షేత్రాలుగా మారి ఇంకా ఆదాయం పెరిగే, ఆర్థికవ్యవస్థకు గొప్ప చోదకశక్తిగా వ్యవసాయ రంగం మారే రోజులు రానున్నాయి. ఇప్పటికే బ్రిజీల్ వంటి పెద్ద వ్యవసాయ దేశాలలో ఈ మార్పులు కనిపిస్తున్నాయి. అందుకే ఈ రంగంలో తక్షణ, మధ్యకాలిక, దీర్ఘకాలిక దృష్టితో రైతులకు ఆదాయాన్ని పెంచే స్వేచ్ఛామార్కెట్ విధానాలను అమలుచేయాలి. దేశ ప్రజల ఆదాయంలో అంతరాల్ని తగ్గించాలి. వ్యవసాయం మీద మితీమీరిన సంబూల్ఫో ఎల్లకాలం ఆధారపడకుండా చేసేందుకు వీలుగా, ఇతర మెరుగైన ఆదాయం లభించేలా నాణ్యమైన విద్య, ఉపాధి నైపుణ్యాలను పెద్దవెత్తున అందిస్తూ, వ్యవసాయ పరిశ్రమల్ని ఏర్పాటుచేయాలి.

ఎలగైతే నిబద్ధత గల సభ్యులుండి, వారు ఇచ్చే విరాళాలతో నడిచే రాజకీయపార్టీ నల్లధనం వసూళ్లు లేకుండా ఆరోగ్యకరమైన రీతిలో నిర్మాణమై దేశ ప్రయోజనాలకు కాపాడగలుగుతుందో, అలాగే వన్న డబ్బులు చెల్లించే బాధ్యతగల పొరులతో కూడిన దేశం కూడా అవినీతిరహితంగా భావితరాలకు పట్టిష్టునాదిగా నిర్మాణమవుతుంది. రైతులకు ఆదాయాన్నిచ్చే వ్యవసాయ విధానాలను అమలుచేస్తే, నాణ్యమైన విద్య, ఆరోగ్యం, శార సేవలు అందుతుంటే వారు స్వచ్ఛండంగా, సంతోషంగా వన్నులు చెల్లించి సుపరిపాలనలో తమ వంతు భాగస్వీములవుతారు. గ్రామాలను ఆర్థికాభివృద్ధి గల ఆహోదకర పట్టణప్రాంతాలుగా రూపొందించుకుంటారు. వ్యవసాయానికి, ఇతర రంగాలకి మధ్య, అలాగే గ్రామ ప్రాంతాలకి, నగరాలకి మధ్య ఆదాయంలో, జీవన ప్రమాణాలలో అంతరం తొలగిపోతుంది. భవిష్యత్త భారత నిర్మాణంలో కీలకపాత్ర పోషించేలా వ్యవసాయరంగాన్ని పునర్విర్మించేందుకు ఈ వ్యాపాల్లోని ఆలోచనలు ఎంతో దోహదపడతాయని ఆశిస్తున్నాను. *

దేశానికి ఆహార భద్రత కల్పించిన రైతులకు ఆదాయ భద్రత ఏద్దా...?

- డా॥ పి. భాస్కరరావు

స్వతంత్ర రైతు సంఘాల సమాఖ్య

అసంబ్ధ
మద్దతు ధరలు

వ్యవసాయ వంటలకు కనీస మద్దతు ధరను సూచించడానికి జాతీయ స్థాయిలో ఒక కమిషన్ వుంది. దీని పేరు వ్యవసాయ వంటల భర్మలు, ధరల కమిషన్ (Commission for Agricultural Costs and Prices (CACP) కనీస మద్దతు ధరను ఇది సూచిస్తుంది. తుది ప్రకటన కేంద్రప్రభుత్వం చేస్తుంది.

స్థానికంగా రైతుల నుండి, స్థానికంగా ఇతర సంస్థల నుండి అభిప్రాయ సేకరణకు / ప్రత్యక్ష పరిశీలనకు ఈ కమిషన్ కొన్ని ప్రాంతాలలో క్లేశ స్థాయి పర్యాటనలు చేస్తుంది.

ఈ క్రింద సూచించిన టేబుల్ ద్వారా పేర్కానబడిన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు గత 3 సంవత్సరాలుగా వ్యవసాయ వంటల, ధరల కమిషన్ ప్రకటించిన కనీస మద్దతు ధరలు. పెంపు రైతులు, కొలు రైతులు వ్యవసాయ రంగం పట్ల, కేంద్ర/రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల నిర్దిశక్క వైభాగిక కనిపిస్తుంది. గత 3 సంవత్సరాలుగా ఒక్కాక్క పంటకు రూ. 50/- నుండి రూ. 100/- లు పెంచుతూ వచ్చారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ధరలు లాభసాటి అయితే 1995 నుండి 2015 వరకు దేశ వ్యవస్థంగా

సుమారు 3 లక్షల 25 వేల మంది రైతులు ఆత్మపూత్వలకు పాల్గొంచాలని అవసరమున్నదా? అదే సంఘటిత రంగములో వుండి ప్రభుత్వ వేతనాలు పొందుతున్నవారు జీత భత్యాలు చాలక ఆత్మపూత్వలకు పాల్గొంచాలని వారు ఉన్నారా?

రైతులు, రైతు కూలీలు అసంఘటిత రంగంగా ఉన్న కారణంగా వారు పంటల వారీగా, ప్రాంతాల వారీగా కూలాల వారీగా విడిపోయి తమ సమయాల పరిష్కారం కొరకు సంఘటితంగా పోరాడలేక నష్టపోతున్న విషయాన్ని గమనించవలసిన అవసరమున్నది. అదే సమయంలో సంఘటిత రంగంలో వున్న ఉద్యోగులు, వ్యాపారులు, లాయర్లు, డాక్టర్లు, ఉన్నత ఆదాయ వర్గాల వారు తమ కోర్చెలు, డిమాండ్లు సాధించడం కోసం ఉద్యోగాల ద్వారా ఒత్తిడి ద్వారా బెదిరింపుల ద్వారా సాధించుకుంటున్నారు.

అన్ని రంగాల ద్వారా దేశానికి వస్తున్న జి.డి.పి. ఉదాహరణకు రూ. 100/- ఐతే దేశానికి ఆహార భద్రత కల్పించిన అన్నదాతల వ్యవసాయం ద్వారా వస్తున్నది రూ. 17/- మాత్రమే. ఈ రూ. 17/- ల దేశ ఆదాయాన్ని సుమారు 60 శాతం రైతులు,

<u>పంట రకం:</u>	కనీస మద్దతు ధర		
	2013-14	2014-15	2015-16
1. వరి ఎ ట్రీడ్	1345	1400	1450
2. వరి సాధారణ రకం	1310	1360	1410
3. మొక్కలోస్సు	1310	1310	1325
4. నజ్లలు	1250	1250	1270
5. రాగులు	1500	1550	1650
6. కందులు	4300	4350	4425
7. పెసలు	4500	4600	4650
8. మొనుములు	4300	4350	4425
9. వేరుషనగ	4000	4000	4030
10. సొయాబీన్	2560	2560	2600
11. ప్రాద్యుతిరుగుడు	3700	3750	3800
12. మమ్మలు	4500	4600	4700
13. ప్రత్తి (మీటియమ్)	3600	3750	3800

రైతు కూలీలకు అందుతుంది. అంటే ఒక రైతుకు/రైతు కూలీకి నరానరి ప్రతి సంవత్సరం ఆదాయం సుమారు 20 వేల రూపాయిల్లతే అదే సంఘటిత రంగంలో వున్న ఉద్యోగులు, వ్యాపారులు, డాక్టర్లు, ఉన్నత ఆదాయ వర్గాల వారికి 5 నుండి 6 రెట్లు అధికంగా ఆదాయం పొందుతున్నారు. (రూ.లక్ష నుండి లక్ష ఇరవై వేల వరకు)

పై అంశాలకు పరిగణనలోకి తీసుకొని విశ్లేషిస్తే రైతులు, రైతు కూలీలు తమ కుటుంబపోషణలో భాగంగా ఆహారం, బట్టలు, వైద్యం, విద్య. పెండిళ్ళు మొదలగు సామాజిక కార్యక్రమాల కోసం వ్యవసాయం ద్వారా వస్తున్న ఆదాయం చాలటం లేదు. మరియు కరువు, లాభసాటి ధరలు లేక అధిక వడ్లీలు కట్టలేక రైతులు ఆత్మత్వాగాలు చేస్తున్న విషయం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

జాతీయ స్థాయిలో వ్యవసాయ పంటలకు కనీస మద్దతు ధరను సూచించే కమిషన్ పరిగణనలోకి తీసుకునే అంశాలు రైతుల పంటలకు లాభసాటి ధర అందించటానికి బదులు దానిని నియంత్రించటానికి దోషాదం చేసే అంశాలు ఎక్కువగా ఉండటంతో రైతుల పట్ల కేంద్ర/రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ఔఖారికి అద్దం వడుతున్నాయి. ఇన్ని ఆంక్షల మధ్య పంటల ధరలు నిర్ణయించడం వల్ల అవి లాభసాటి కాక పోగా గిట్టుబాటు

కూడా కాని స్థితి వచ్చింది. రైతులను దెబ్బతీసి దివాలతీయంచి ఆత్మహత్యలకు దారి చూపిస్తున్న ఈ విధానాలు దేశ ఆహార భద్రతకి, గ్రామీణాభివృద్ధికి తీవ్ర విఫూతం కలిగించేవిగా ఉన్నాయి.

కేంద్ర/రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రైతులకు ఆదాయ భద్రతకోసం ఎం.ఎస్. స్టోమీనాథన్ కమిషన్ నివేదిక ఆధారంగా జాతీయ వ్యవసాయ విధానాన్ని ప్రకటించి అందుకు అనుగుణంగా చట్టాలు రూపాందించి ఏ రైతు కూడా వ్యవసాయం చేయటం ద్వారా ఆత్మహత్యలకు పొల్చడకుండా చూడవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించాలి.

1. మద్దతు ధర కాదు - లాభసాటి ధర కావాలి
2. రైతుకి ఆదాయ భద్రతే - దేశానికి ఆహార భద్రత
3. జాతీయ ఉపాధి హామీ పథకాన్ని వ్యవసాయానికి అనుసంధానం చేయాలి.
4. ప్రతి గ్రామానికి ఒక అగ్రికల్చర్ క్లాస్ - ప్రతి రైతుకు భూసార పరీక్ష కార్యలు
5. వ్యవసాయ రంగాన్ని సరళీకర్తం చేయాలి
6. స్వేచ్ఛ వాణిజ్యానికి ద్వారాలు తెరవాలి
7. వ్యవసాయ ఉపాధుల ఎగుమతి - దిగుమతి వ్యాపారం రైతులు ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా మారాలి. *

వ్యవసాయ సంక్షోభంపై అదేం చేర్చ రాజీవీజీ!

దేశవ్యాప్తంగా వ్యవసాయ సంక్షోభం ముదురుతూ తెలంగాణలో రైతులు పెద్దనంఖ్యలో ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతుండటంతో ఇండియా టుడే టీవీ సెప్టెంబర్ 22న ప్రైమ్ టైమ్లో రాత్రి 9గంటలకు లైవ్ చర్చ కార్యక్రమం నిర్వహించింది. చిన్నవయసులోనే అబ్బారపంచెస్థాయి పెలివిజన్ రిపోర్టర్గా ఎదిగిన రాజీవీజీ సర్వేశాయ్ ఈ కార్యక్రమానికి ప్రాజెంటర్గా వ్యవహారించారు. లోకసత్తా వ్యవస్థాపకుడు డా॥ జయప్రకాశ్ నారాయణ్, తెరాన ఎంపీ కల్వకుంటల్ కవిత, రైతు సంఘు నేత చెంగల్రెడ్డి చర్చలో పాల్చన్నారు. కానీ, 'రుణమాఫీలు, ఉచిత విద్యుత్తు వంటి తాయిలలు-రైతులు పంటల్ని ఇతర ప్రాంతాల్లో అమ్ముకోనీకుండా బిచ్చం వేసినట్టు మద్దతు ధర-ఆత్మహత్యలు-ఎక్కుగేపియాలు' చుట్టూనే తిరుగుతూ దశాబ్దాల తరబడి వ్యవసాయాన్ని ఒక కుట్రపన్నినట్టు నాశనం చేస్తున్న వరస ప్రభుత్వ విధానాలను సమూలంగా మార్చి 'స్వావలంబన, స్వేచ్ఛ వాటిజ్యంతో రైతుకు ఆదాయం-రైతు కుటుంబాలకు విద్య, ఆరోగ్యం-రైతుల ఎదుగుదలకు గ్రామాల చుట్టూ ఆర్థిక కేంద్రాలుగా పట్టణాలు' వంటి సూతన విధానాల చుట్టూ తిప్పి,

2012లో కేవలం ఒక్క సీజన్లోనే ఒక్క బీపీటీ పంటకు రూ.3600 కోట్ల లాభాన్ని తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని రైతులకు అందించి, ఈవేళ ప్రపంచంలోనే నెంబర్ వన్ బియ్యం ఎగుమతిదారుగా భారత్ అవతరించటానికి కారణమైన జేపీ పరిష్కారాలు ఈ సంక్షోభమయంలో అవసరమని ఎదురుచూసిన లోకసత్తా వారికి, అభిమానులకు, ఆలోచనాపరులకు రాజీవీజీ నడిపిన చర్చ తీరు నిరాశపరిచింది.

అసలు చర్చను ఎత్తుకోవటమే అవగాహనలేని రీతిలో తిరుపతికి పోతీగా యాదాద్రిని తయారుచేయటానికి రూ. 800 కోట్లు కేటాయించకుండా రైతుల ఆత్మహత్యలను నిపారించేందుకు ఆ డబ్బును కేటాయించాల్సింది అనే భావాన్ని స్పృహించేలా ఎద్దెవాతో మొదలుపెట్టారు. గుళ్ళాగోపురాలు, ఇతర ప్రాంతాలలో విషయంలో జోక్యం చేసుకోవటం ప్రభుత్వం పని కాదని తేల్చిచెబుతూనే, రైతుల ఆత్మహత్యలకు, దానికి సంబంధం లేదని జేపీ వివరించే ప్రయత్నం చేశారు. రుణమాఫీల పేరుతో వేల కోట్లు వృధాగా భర్య చేసి ఈవేళ చిన్నరైతులకు బ్యాంకుల నుంచి తక్కువ వడ్డీకి అప్పుపుట్టకుండా చేయటం

వల్ల వారు అధిక వద్ది వ్యాపారుల చేతుల్లో విలవిలలాడు తుండటం, ఉచిత విద్యుత్ వల్ల బోర్లు మీద బోర్లు వేసి లక్షులు ధారపోయటం, కష్టపడి పండించిన పంటకు ధర వచ్చేంత వరకు నిల్వ చేసుకునేందుకు గిడ్డంగులు, పైడ్డి రుణాల సదుపాయాలు లేకపోవటం, రైతులకు మంచి ధర వచ్చేలా పనిచేయాల్సిన మార్కెట్ యార్డులు రాజకీయ నేతల కబంధ హాస్తాల్లో చిక్కుకుపోవటం, వ్యవసాయ ఉత్సత్తి ఖర్చును తగ్గించాల్సింది పోయి ఎకరాకు నాలుగైదు లక్షులు ఖర్చుమ్మె ప్రాణహిత-చేవెళ్ల వంటి మతిమాలిన పథకాలను చేపట్టటం, పంటను స్వేచ్ఛగా ఎక్కడికొనా ఎగుమతి చేసుకుని లాభాలు ఆర్జించే ఆవకాశాలు లేకపోవటం వంటి ప్రభుత్వాల విధానాల వల్లే తెలంగాణ, ఇతర రాష్ట్రాల్లో రైతులు ఉన్నకొద్ది సంక్లోభంలో కూరుకుపోతున్నారని జేపి స్పష్టంచేశారు. రైతుల దుర్భర దురవస్థకి పాలకుల పాపం తప్ప ప్రకృతి శాపం కారణం కాదని గట్టిగా చెప్పేందుకు జేపి ప్రయత్నించారు. అయితే ఇవేపి వినిపించుకునే మూడిలో రాజీదీప్ లేరు.

“అంఱుతే వెంత్తం మీద గుడికి నిధులు కేటాయించటానికి, రైతుల ఆత్మహత్యలకు సంబంధం లేదని చివర్లో తేలింది. మొదట్లో ఒకటనుకున్నాం, చివరికి ఇంకోటి తేలింది. వ్యవసాయ సంక్లోభానికి ఎవ్వరూ పరిష్కారాలు చెప్పేలేకపోయారు. దీనిపై ఇంకోసారి లోతుగా చర్చించాల్సింది. ఎందుకంటే దేశజనాభాలో 70శాతం మంది ఈ రంగం మీదే ఆధారపడివున్నారు” అని హ్యంగోవర్తో కూడిన హాపభావాల మధ్య సిన్నియారిటీని ప్రతిఫలింపవేసే ప్రయత్నం చేస్తూ చర్చను రాజీదీప్ అసహనంగా ముగించారు. పనికిమాలిన షినా బోరా హత్య, సోమనాథ్ భారతి భార్య ఫిర్యాదు వంటి విషయాల గురించి గంటల తరబడి చర్చించిన ఛానళు కోట్లాది రైతులను కబళిస్తూ సమాజ మనుగడను క్రమంగా సంక్లోభంలోకి నెడుతున్న వ్యవసాయ సంక్లోభం గురించి చర్చింటానికి కేటాయించేది పదిపేసు నిముషాలా? ఈ కొద్దినేపులో కూడా గుక్కతిప్పకోకుండా పరిష్కారాలను చెప్పేందుకు జేపి ప్రయత్నించినా ఏమీ పరిష్కారాలు రాలేదని ముక్కాయింపు ఇస్తారా? అసలు మీరు చర్చను విన్నారా? లేక పాపుగంట ప్రీంపాన్ చేసినట్టు కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారా?

ఎంపి కవిత, చెంగల్రెడ్డి మాటల్లోని పక్షపాత రాజకీయ ధోరణల్ని పక్షునపెట్టినా వారు చెప్పిన కొన్ని విలువైన సూచనల్ని కూడా రాజీదీప్ పట్టించుకోలేదు. మన జాతీయ ఛానళు వేరులో

తప్ప ప్రసారాల్లో ఇంకా జాతీయ స్వభావాన్ని సంతరించుకోలేదని, ఎక్కువ వార్తలు ముంబయి, ధీలీ వంటి ప్రాంతాలకే పరిమితమవుతాయని రాజీదీప్ స్వయంగా పలు సందర్భాలలో విచారం వ్యక్తం చేశారు. తన వైఫల్యం మీద తానే హస్యమాదుకోగల సంస్కరం ఆయనలో ఉంది. జేపి బహుశాభారతదేశంలోనే అత్యంత విజ్ఞాడైన మేధావి అని రాజీదీప్ స్వయంగా ఒకసారి వ్యాఖ్యానించారు. ఆ స్థాయి జర్రులిస్టుకీలకనమయంలో రైతుల సంక్లోభంపై చర్చను ఇలా నడిపించటం బాధాకరం. ఉల్లిపాయలు, టమాటా ధరలు పెరిగేతే

రైతులకు మంచి ధర వచ్చేలా పనిచేయాల్సిన మార్కెట్ యార్డులు రాజకీయ నేతల కబంధ హాస్తాల్లో చిక్కుకు పాశపటం, వ్యవసాయ ఉత్సత్తి ఖర్చును తగ్గించాల్సింది ఎంయి ఎకరాకు నాలుగైదు లక్షులు ఖర్చుమ్మె ప్రాణహిత-చేవెళ్ల వంటి మతిమాలిన పథకాలను చేపట్టటం, పంటను స్వేచ్ఛగా ఎక్కడికొనా ఎగుమతి చేసుకుని లాభాలు ఆర్జించే ఆవకాశాలు లేకపాశపటం వంటి ప్రభుత్వాల విధానాల వల్లే తెలంగాణ, ఇతర రాష్ట్రాల్లో రైతులు ఉన్నకొట్ట సంక్లోభంలో కూరుకు పాశున్నారని జేపి స్పష్టం చేశారు.

గగ్గోలు పెట్టే మీడియా ఉల్లి, టమాటా ధరలు తగ్గి రైతులు రోడ్డున పడితే మాత్రం రొటీన్ విషయంలా కవరేజ్ ఇస్తుంది. రాజీదీప్ లాంటి వారే ఇలా చర్చను పేలవంగా, తప్పనిసరి తద్దినంలా నిర్వహిస్తే ఇక రైతుల గొంతును వినిపించేదవరు?

జర్రులిస్టులలో చాలామంది రైతు నేవధ్యం నుంచి వచ్చినవారు ఉన్నారు. రైతులకు సానుభూతులు ఆక్రూడు, కానీ వారి సమస్యలకు నిజమైన పరిష్కారాల్సి అందించి వాటిని సాధించేదుకు తోడ్వాటు ఇప్పగులవారు కావాలి. ఇందులో మీడియాది కీలకపాత్ర. రైతులకు, వినియోగదారులకు లాభసాటిగా ఉండేలా వ్యవసాయాన్ని తయారుచేసేందుకు నిర్మాణాత్మక చర్చల్ని మీడియా విన్నుతంగా చేవటి ప్రజాభిప్రాయాన్ని మలచాలి. రాజకీయ విధానాల భరతం పట్టాలి. గ్రామాల్లో, వ్యవసాయంలో ఉన్న పాపానికి, మిగతావారికి వచ్చే ఆదాయంలో కేవలం ఏడోపంతు మాత్రమే పొందుతూ సంక్లోభంలో నలిగిపోతున్న రైతుల వల్ల రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక సంక్లోభం పెచ్చరిల్లి సమాజాన్ని భిన్నాభిస్నం చేయకముందే మేలుకోవాలి. *

రైతుల మార్కెట్ యార్డుల్లో చెలరేగిపొతున్న రాజకీయ నేతులు

మార్కెట్ యార్డుల్లో వద్ద రాజు రుష్ణుకుంటూ పరుగెత్తుతున్న కార్బూకర్తలు
కుళ్లులు అడ్డుపెట్టి దయాకర్మిరావును తీసుకొస్తున్న తెదేపా కార్బూకర్తలు

రైతులు పండించిన పంటలకు సరైన ధర రాకుండా రుణభారం పెరిగిపోవటానికి మార్కెట్ యార్డుల్లో రాజకీయ నేతులు కబ్బజ్జ చేయటం ఒక ముఖ్య కారణం. మార్కెట్ యార్డులు ఎక్కువగా ఉండే తెలంగాణ ప్రాంతంలో చాలా చేట్ల కనీస వసుతులు కూడా ఉండవు. తెచ్చిన పంటను ఎందవానల నుంచి కాపాడే ఆచ్ఛాదనకు కనీసం టార్మాలిన్సు కూడా ఉండవు. నిల్వకు, ఆరబెట్టటానికి సదుపాయాలుండవు. పందికొక్కులు స్టోర్చులో చేస్తుంటాయి. మహిళారైతుల అవస్థల్లో చెప్పనలవి కావు. కనీసం మరుగుదొడ్డి సదుపాయం ఉండవు. లోకసభా వ్యవస్థాపకులు జయప్రకాశ్ నారాయణ్ పాటీలకట్టితంగా రైతు చైతన్య యాత్రలను చేపట్టినప్పుడు కరీంసగర్ జిల్లాలోనూ, సిద్ధిపేట వంటి చేట్లు మార్కెట్ యార్డులలో శోకర్యాల ఏర్పాటుకి యుద్ధప్రాతిపదికన చర్యలు చేపట్టేలా చేయగలిగారు. దీని మీద రైతులలో చైతన్యం తేవటంతో పాటు అసెంబ్లీలో ఈ సమస్యను లేవనెత్తి ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నించారు.

రైతులకు ఆదాయం పెంచటం చుట్టూ వ్యవసాయాన్ని తిప్పాలని, ఇందుకోసం మార్కెట్ యార్డుల్లో పూర్తిగా రైతుల చేతులలో పెట్టి ప్రభుత్వం కేవలం అవినీతి జరక్కుండా పర్యవేక్షణ మాత్రమే చేయాలని జీవీ డిమాండ్ చేశారు. అయితే మార్కెట్లు

రాజకీయ పాటీల అడ్డాలని, రైతులు ధరలు లేక అప్పుల పాలై ఆత్మహత్యలకు పొల్పాడితే పరిషోరం చుట్టూ రాజకీయం చేసి ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలు చేస్తాం తప్ప మార్కెట్ యార్డుల్లో మాత్రం అప్పచెప్పం అని నేతులు జులం చేస్తున్నారు. మార్కెట్ యార్డులలో పేరుకే రిజర్వేషన్లు తప్ప అందులో కూడా రాజకీయ నాయకులదే పెత్తనం. మార్కెట్ యార్డుల్లో కబ్బజ్జ చేస్తున్న అధికార పాటీవారి ఆధివత్యాన్ని అడ్డుకోవటానికి ప్రతిపక్షం కూడా బిరితెగిస్తోంది. తాజాగా వరంగల్ జిల్లా పాలకుర్తి మార్కెట్ యార్డుకు చాకలి ఐలమ్మ పేరు పెట్టిన నేపథ్యంలో జరిగిన ఒక కార్బూక్రమం సందర్భంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర సమితి, తెలుగుదేశం నేతులు ఇదేదో తమ సొంత అడ్డా అన్నట్టు ఆధివత్యం కోసం పరస్పర దాడులు చేసుకున్నారు. దీంతో రైతులకు మార్కెటీంగ్ సదుపాయాలు, ధరల స్థిరీకరణకు, లాభాలకు నిల్వ ఏర్పాట్లు వంటి విషయాలు గురించిన ఒక్క ముక్క కూడా లేకుండానే మీడియాలో తెరాస, తెదేపాల మర్యాద దాడులకు సంబంధించి భారీ కథనాలు వచ్చాయి. రైతులు కులం, ప్రాంతం, పాటీ వంటి ఉచ్చులలో చిక్కుకోకుండా కేవలం రైతులుగా సంఘటితమై తమ ప్రయోజనాల కోసం పోరాడితే తప్ప ఇలాంటి రాజకీయ పెత్తనాలకు తెరవడదు. *

వ్యవసాయేతర రంగాలలో ఉద్యోగాల్ని స్ఫూర్చించాలి, చర్చ ఇప్పుడు విద్య, ఆరోగ్యం వైపు మళ్లాలి: జేపీ

మనదేశంలో వ్యవసాయరంగ సంక్షోభానికి పాలకుల పొపమే ప్రధాన కారణమని, విధానాల్ని మార్చుకుండా రైతులు, గ్రామాల దుస్థితిపై ఎంత సానుభూతిని ఒలకబోసినా ప్రయోజనముండదని లోకసంత్తు పార్టీ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు.

వ్యవసాయ సంక్షోభంపై చట్టసభల్లో, పొరసమాజంలో చర్చపై జేపీ స్పందిస్తూ, చర్చ ఇప్పుడు విద్య, ఆరోగ్యం వైపు మళ్లాలని, పేదరికానికి అవి మాత్రమే విరుగుడని స్పష్టంచేశారు. రైతులు సుదీర్ఘాలంగా దుర్భర పరిస్థితులలోనే జీవిస్తున్నారని, యువతలో క్షీడిమంది మాత్రమే వ్యవసాయం పట్ల ఆసక్తి చూపుతున్నారని అన్నారు. రైతుకి ఆదాయాల్నిచ్చే ఉత్సాధకత పెంపు, మార్కెట్ నంసురుణలతో పాటు వ్యవసాయేతర రంగాలలో ఉద్యోగాల్ని కూడా ఇప్పుడు పరిష్కారంలో భాగంగా చూడాలన్నారు. వ్యవసాయేతర రంగాలకు భావిని వినియోగించటాన్ని పాపంగా భావించలేమన్నారు. వస్తూత్వత్తి, సేవలతో ఉద్యోగాలను అందించే దేన్నయినా ప్రోత్సహించాలన్నారు. ఆరోగ్యం, విద్యకు అయ్యే ఖర్చుతో పాటు, తక్కువ ఉత్సాధకత, అవినీతి, అధ్యాన్ముషణ సేవలు - మాలిక వనతులు గ్రామీణ పేదరికానికి కారణమన్నారు.

వ్యవసాయాన్ని పారిత్రామిక, సేవారంగాలతో సంధానం చేయటం, చిన్న పట్టణాల అభివృద్ధి, మెరుగైన విద్య, ఆరోగ్యం అందించటం ద్వారా గ్రామాలలో పరిస్థితిని మెరుగు పరచగలంతప్ప, యుధాతథ విధానాలతో కాదని జేపీ అన్నారు.

ఏకాకి గ్రామాల్లో జేపితం అద్భుతం అనే ఊహిప్రపంచంలోనే ఇంకా విమరిస్తుంటే పేదలు దారుణంగా దెబ్బతింటారని జేపీ పోచ్చరించారు. పూర్తిస్థాయి, న్యాయమైన పరిహారం చెల్లింపుతో వ్యవసాయేతర అవసరాలకు భూ సేకరణ మనకు అవసరమన్నారు. అర్థరహితమైన రీతిలో ఏకాభిప్రాయం, ఆచారణాధ్యంకాని నిబంధనలతో సేకరణ అటే, పరిశ్రమల్ని, ఉద్యోగాల్ని పెంచలేమన్నారు. గ్రామీణ యువత ఏం కోరుకుంటున్నారో తెలుసుకుంటే మంచిదన్నారు.

భూ సేకరణ ఉమ్మడి జాబితాలో అంశమని, తమ అవసరాలకు తగ్గట్టు చట్టాలు చేసుకునే వెనులుబాటును రాప్రోలకు కల్పించాలని జేపీ అన్నారు. కేంద్రం చేస్తున్న కలిన చట్టాల వల్ల మేలు కంటే నష్టమే ఎక్కువ జరుగుతోందన్నారు. విద్యాహక్కు, ఆపోర భద్రత వంటి చట్టాలను కేంద్రం సదుద్దేశంతోనే చేసినా అమలులో అవి అధ్యాన్ముషణి తేలిందని, అందుకే అలాంటి చట్టాలను రాప్రోలకు వదిలెయ్యాలని జయప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు. *

జిందాల్ భూసేకరణలో అక్రమాలపై లోక్ససత్తా ఆరోపణలు నిజమని తేల్చిన లోకాయుక్త

భూముల్ని తిరిగి రైతులకివ్వండి లేదా కోలతే మరీ ప్రాజెక్టు ఏర్పాటు చేయండని చంద్రబాబుకి జేపీ లేఖ

విజయనగరం జిల్లా ఎన్.కోట మండలంలో 2008లో అనుమతి పొందిన జిందాల్ అలూమినా కర్రూగారం కోసం చేసిన నుమారు 1048 ఎకరాల భూసేకరణ పరిహారం చెల్లింపుల్లో భారీ అక్రమాలు జరిగాయని లోక్ససత్తా పార్టీ చేసిన ఆరోపణలు వాస్తవమేనని ఏసీబీ, లోకాయుక్త తాజాగా ధృవీకరించినందున, ఆరేక్షయునా ప్రహారీ గోద తప్ప ఫ్యాక్టర్ నిర్మాణం, ఉద్యోగాలు లేవు కనక వెంటనే జిందాల్ కర్రూగారానికి అనుమతుల్ని రష్ట చేయాలని లోక్ససత్తా పార్టీ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు డా. జయప్రకాశ్ నారాయణ్ అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాన్ని దిమాండ్ చేశారు. జిందాల్ భూసేకరణలో నిరువేదలు సాగుచేసుకునే డి.పట్టూ భూములు 866 ఎకరాలు, జిరాయతీ భూములు 182 ఎకరాలు ఉన్నాయని, వీరికి అందాల్ని పరిహారాన్ని రాజకీయ నేతలు, అధికారులు కుమ్మక్కుయి బినామీ పేర్లతో కాజేశారని అన్నారు. లోకాయుక్త తీర్పు నేపథ్యంలో, నష్టపోయిన రైతులకు పూర్తి పరిహారం చెల్లించటంతోపాటు అనుమతుల్ని రష్ట చేసి భూముల్ని తిరిగి రైతులకు అప్పగించాలని, జిందాల్కు ఇప్పుడు మార్కెట్లో కూడా అనుకూల పరిస్థితులు లేవు గనక ఒకచేత అదే ఫలంలో ప్రభుత్వం ఏదైనా కొత్త కర్రూగారాన్ని ఏర్పాటు చేయాలనుకుంటే వెంటనే అక్రూడ్ ప్రజాసభ ఏర్పాటు చేసి వారిని ఒప్పించి ప్రారంభించాలని అన్నారు.

ఈ మేరకు అంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడికి తాను రాసిన లేఖను జయప్రకాశ్ నారాయణ్ అమీర్ పేటలోని లోక్ససత్తా పార్టీ కార్యాలయంలో మీడియాకు విడుదల చేశారు. లోక్ససత్తా పార్టీ జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శి పైంచినే, అంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన కార్యదర్శి భీశేష్టి బాబ్బి, గ్రేటర్ హైదరాబాద్ ప్రధాన కార్యదర్శి బొంతు సాంబిరెడ్డి కూడా సమావేశంలో పాగ్నారు.

ఈ సందర్భంగా జేపీ మాట్లాడుతూ, జిందాల్ భూసేకరణ పరిహారం చెల్లింపులో అక్రమాలపై 2008 నుంచి లోక్ససత్తా పోరాటుండని, ఆ ప్రాంతంలోని గ్రామాలలో తాను స్వయంగా పర్యాటించానని, విచారణకు ఐదుగురు సభ్యులతో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి నివేదికను ప్రభుత్వానికి అందచేశామని, అసెంబ్లీలో తాను లేవనెత్తానని, చివరికి ఏసీబీ, లోకాయుక్తకు ఫిర్యాదు చేశామని, ఇప్పుడు అవీసితి రుజువైందని తెలిపారు. చంద్రబాబు నాయుడికి జేపీ రాసిన లేఖ పూర్తి పారం:

“ప్రియమైన చంద్రబాబు నాయుడు గారు,

విజయనగరం జిల్లా ఎన్.కోట మండలంలో ఏటా 1.4 మిలియన్ టన్నుల ఉత్సవి సామర్యాంతో జిందాల్ అలూమినా కర్రూగారానికి 2008 జూన్లో అప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం 1048 ఎకరాల 65 సెంట్ల భూమిని కేటాయించింది. అయితే భూసేకరణలో కొందరు ప్రజాప్రతినిధులు, అధికారులు కుమ్మక్కుయి బినామీ పేర్లతో రైతులకు రావాల్చిన సామ్యును మింగిశారు. ఇప్పటికా ప్రభుత్వం చెల్లించిన రూ. 22.44 కోట్లలో కనీసం రూ. 10కోట్లదాకా ఇలా బినామీ దోహింది జరిగింది. నిజమైన రైతులకు పరిహారం అందకపోవటమో, లేక నామమాత్రమే పరిహారం అందటమో మాత్రమే జరిగింది. భూసేకరణ పరిహారం చెల్లింపులో ఈ రాజకీయ, అధికార దోహింది విచారణకు లోక్ససత్తా పార్టీ నేత భీశేష్టి బాబ్బి అధ్యక్షుర్యంలో రిప్రోర్టు రెవిన్యూ డిప్యూటీ కలెక్టర్లు వై.సత్యనారాయణ, పి. కోటేశ్వరరావు, రిటైర్డ్ తహశీల్దార్ ఎన్. రామ్యార్, పార్టీ నేతలు డి.సుర్యారావు, పి.కె.వి.ఎన్.పి వర్మలతో లోక్ససత్తా ఓ కమిటీని

ఏర్పాటు చేసింది. నేను స్వయంగా భూ సేకరణ గ్రామాలలో పర్యాటించి రైతుల నుంచి వాస్తవాలు తెలుసుకున్నాను. లోక్ససత్తా కమిటీ క్షేత్రస్థాంచులో విచారణ జరిపి అమృపాతో, ముకుండాపురం, అడ్డతీగి, చిలకలగ్గడ్డ, మూలబడ్డవర, కిల్లంపాతో కేవలం ఈ ఓదు గ్రామాలలోనే నకిలీ ఘనలీలు స్టాప్పించి 12 మంది బినామీదార్లకు రూ. 35. 1లక్షలను చెల్లించినట్టు బైటపెట్టింది. లోక్ససత్తా కమిటీ నివేదికను సప్టెంబర్ 8, 2008న నేను అప్పటి ఉమ్మడి అంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి తీసుకెళ్లాను. అయినా చర్యలు లేకపోవటంతో అన్ని ఆధారాలతో 2010లో ఏసీబీకి, లోకాయుక్తకు లోక్ససత్తా నేతలు ఫిర్యాదు (1943/2010/ఒి2/1819/2015)చేశారు. తర్వాత జిందాల్ భూసేకరణ అవకతవకలపై అసెంబ్లీలో లేవనెత్తాను.

చివరికి ఇస్కూన్ తర్వాత ఏఫ్రోల్ 21, 2015న ఏసీబీ తన ద్వారా నివేదికను ప్రభుత్వానికి అందచేస్తూ, అవతపకలపై లోక్ససత్తా పార్టీ ఇచ్చిన వివరాలు వాస్తవమేనని చెబుతూ, అక్రమాలలో భాగస్వాములైన రెవిన్యూ అధికారులపై తగిన చర్యలు తీసుకోవాలనిని సిఫార్సు చేస్తా నివేదికను ఇచ్చింది. తర్వాత

లోకాయుక్త కూడా తుది తీర్చునిస్తూ లోకసత్తా బైటపెట్టిన అక్రమాలు, అవినీతి వాస్తవమేని ధృవీకరించింది.

ఈ నేడ్చుంలో, లోకాయుక్త తీర్పు పై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తక్షణమే స్పందించి జిందాల్ భూసేకరణ అవకతవకల్లో దోషుల్ని కలినంగా శిక్షించటంతో పాటు నష్టపోయిన రైతుల్ని ఆదుకోవాలి. భూసేకరణ సమయంలో డి. పట్ట ఎకరాకి రూ. 2.05లక్షలు, జిరాయితీ భూమి ఎకరాకి రూ. 2.25లక్షలు మాత్రమే ఇచ్చి చేతులు దులువు కోవాలనుకున్నా లోకసత్తా పట్టబట్టటం వల్ల రైతులకు ప్రతి ఎకరా భూమిలో 10వ వంతు స్థలంలో ఇల్లు లేదా రూ. 1లక్ష అంతిమ పరిపోరం, కంపెనీ వచ్చాక కొన్ని పేర్లు, ప్రతి భూ యజమాని కుటుంబంలో ఒకరికి ఉద్యోగం ఇస్తామని, పారశాల, లైబ్రరీ, పార్కులు, విశాల మాలిక నదుపాయాలు కల్పిస్తామని హామీల్ని ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. అయితే అటు జిందాల్ కంపెనీవారు, ఇటు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన హామీలు నెరవేరకుండా అసలు కర్యాగారమే ఇప్పటివరకూ మొదలవలేదు కాబట్టి, ప్రాజెక్టును రద్దు చేసి ఇన్నాళ్ళు ఫలసాయం పొందకుండా నిర్వాసితులుగా మిగిలిపోయిన రైతులకు భూముల్ని వెంటనే తిరిగి ఇవ్వాలని లోకసత్తా కోరుతోంది. రైతుల దృష్టి దృష్టి ఈ విషయంలో వేగంగా చర్యలు తీసుకోవాలని విజ్ఞాపించేస్తాన్నాం.

యువతకు ఉద్యోగాలనిచ్చే పారిత్రామికాభివృద్ధి కోసం భూసేకరణకు లోక్షసత్త్వ వ్యతిరేకం కాదు. కానీ ఆ పేరుతో రైతుల్ని భూ యజమానుల్ని మొసం చేసే సహించకూడదు. ఆంధ్రప్రదేశ్లో భూసేకరణ, సమీకరణకు ముఖ్యరంగా పలుచోట్ల ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాడను, అవసరమైన మేరకే పరిమితంగా భూ సేకరణ చేయాలని, రైతుల, భూ యజమానుల ప్రయాజనాల విషయంలో అప్రమత్తంగా వ్యవహరించాలని కోరుతున్నాం.” పోలవరాన్ని ఘణంగా పెట్టి ప్రారంభించిన పట్టిస్తేమ పట్టిస్తేమే

జేపీ మాట్లాడుతూ, సమగ్ర జలవిధానంలో భాగంగా గోదావరి జలాల్చి కృష్ణా నదిలోకి మళ్ళీంచాలని, అందుకోసం రెండు రాష్ట్రాల తెలుగు ప్రజలకు మేలు చేసే పోలవరం బహుళార్థ ప్రాజెక్టును చేపట్టలని మొట్టమొదటి నుంచి వాదిస్తున్నది లోకసంత్రాసి, ఈవేళ పోలవరాన్ని ఘణంగా పెట్టి చంద్రబాబు నాయుడు ప్రారంభించిన పట్టిస్తిమ ప్రాజెక్టు వల్ల ఒగిగొద్దేమీ ఉండడని జేపీ అన్నారు. పోలవరంకు జాతీయహోదా ఉన్నా, తన పార్టీ ఎంపియే కాంగార్డుకంగా ఉన్నా ఇంతవరకూ బెత్తెడు కాంగ్రెస్ పని జరగేడని, ఇంతజరుగుతున్నా చంద్రబాబు పట్టించుకోకుండా పట్టిస్తిమ జపం చేయటం విచిత్రంగా ఉందన్నారు. నీటినిల్వకు రిజర్వాయరు పోలవరం ప్రాజెక్టుకు కీలకమని, అటవంటి నిల్వ ఏర్పాటు లేకుండా పట్టిస్తిమ ద్వారా రాయలసీమకు, కోస్తాలోని మెట్ట ప్రాంతాలకు ఎలా నీరు అందిసారని ప్రశ్నించారు. వర్షాలతో

గోదావరిలోకి జలాలు వచ్చే సమయానికి కృష్ణాలో కూడా అదే పరిస్థితి ఉంటుందని, అప్పుడు గోదావరి నీటిని ఎక్కడ నిల్వ చేస్తారని అన్నారు. పట్టిస్తేమ ప్రారంభించిన సమయంలో కూడా ప్రకాశం బ్యారేజీ వద్ద కూడా నీరు నిండుగా ఉందని, రెండు రోజులు పంప చేస్తే అక్కడ నీటి నిల్వకు అవకాశమే ఉండదన్నారు. రెండు రాత్రెలకే కాకుండా జాతీయస్థాయిలో కూడా కీలకమైన పోలవరం ప్రాజెక్టును వేగంగా సాధించుకునేందుకు తెలుగువారంతా పార్టీలక్తితంగా పోరాదాలని విజ్ఞప్తి చేశారు.

మత్తాల్ని కులాల్ని ఫునీభవింపచేయటం, మత్తాల మధ్య,
కులాల మధ్య విద్యేషాల్ని సృష్టించటం ద్వారా లభి పొందడం
ఇటీవల ఒక రాజకీయ విధానంగా ప్రాచుర్యం పొందుతోందని,
ఇలాంటి శక్తుల పట్ల ప్రజలు, మీడియా అప్రమత్తంగా ఉండాలని
జేపీ అన్నారు. కులం, మతం వంటి వాటికి వ్యతిశేర్కంగా
హేతుబద్ధ భావాల్ని వ్యాపింపచేసినందుకు గోవింద పన్స్సరీ,
ఎంఎం కాలబుర్గీ వంటి వారిని కాల్చి చెంపటం, జైనుల ఉ
పవాన దినాలు కాబట్టి ఇతరులు మాంసం తినకూడదని
నిషేధాజ్ఞలు విధించటం, మహ్యాద్ ప్రవక్త బాల్యంపై చిత్రానికి
సంగీతం సమకూర్చినందుకు ఎ.ఆర్ రెహమాన్‌పై ఘత్యా జారీ,
టివ్వుసుల్తాన్‌లో నటిస్తానన్నందుకు రజనీకాంత్యి సౌచర్యంచటం
వంటివి దేశ సమగ్రతకు, అభివృద్ధికి గొడ్డలిపెట్టులన్నారు.
ఇలాంటి రాజకీయాలను ప్రజలు తిప్పికొట్టాలని, ఉదార,
బహుళత్వ విలువల్ని పెంపాందిస్తూ అందరి ప్రయోజనాలనూ
సమన్వయం చేస్తూ లోకసత్తా చేస్తున్న నిర్మాణాత్మక కృషిలో
భాగస్వాములు కావాలని పిలుపునిచ్చారు.

జిందా భూసేకరణ పరిషరం చెల్లింపులో అక్రమాల్చి బైటపెట్టటం, అగ్రిగోల్డ్, అక్షయగోల్డ్లో భాతాదారుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించటం, ఓ మంత్రి కంపెనీ నుంచి విశాఖపట్టం పొరగ్రంధాలయం స్థలాన్ని తిరిగి ప్రభుత్వ పరం చేయటం, ప్రజల నుంచి డిపాజిట్లు వసూలు చేసి కొన్ని ప్రయవేటు స్వాళ్ళు చేస్తున్న దోహిడ్ని అనంతపురంలో బైటపెట్టి మీడియాకు విడుదల చేయటంలో లోకసత్తా కొత్త రాజకీయ సంస్కృతితో తాజా విజయాలు సాధించిన పార్టీ నేతులు భీశట్టి బాట్టి, అశోక్లను జేపీ అభినందించారు. ప్రయవేటు స్వాళ్ళలో దోహిడ్ని వివరాల్చి సేకరించి విద్యాసంస్కరణల కోసం కార్యక్రమం చేపట్టాలని లోకసత్తా కార్బూక్రతలను కోరారు.

ప్రజలు తమకు అధికారం ఇవ్వక పోయినా ప్రజాప్రయోజనాల కోసం మంత్రుల్ని కూడా ధీకొని లోకసభා పంథాలో ఉత్తరాంధ్రలోనే కాకుండా రాష్ట్రవ్యాప్తంగా కీలక విజయాల్ని సాధించామని, ఈ పోరాటాన్ని ప్రణాళికాబద్ధంగా ఉధూతం చేసేమని భీశమై బాటీ అన్నారు.

ఆకాంక్షలు తప్ప ఉద్యోగాలు కల్పించే విధానాలు, నిర్దయాలు ఏవీ : జేపీ

నిరుద్యోగంలో రాష్ట్రాలు పోటాపోటీ అని ద్వాజం

ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 368 పూర్ణము పోస్టులకు నోటిఫికేషన్ జారీ చేస్తే 23 లక్షల మంది దరఖాస్తు చేశారని, వీరిలో లక్షలాది గ్రామ్యాయ్యెల్లు, వందలమంది పీపోచ్చడిలు ఉన్నారని లోకసభా పార్టీ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు డా. జయప్రకాష్ నారాయణ్ దిగ్వాంతి వ్యక్తం చేశారు. దేశంలో నానాటికి తీవ్రతరమవుతున్న ఉద్యోగ సంక్షేభానికి ఇది తాజా నిర్రానమని, ఉద్యోగాలను కల్పించటంలో అన్ని రాష్ట్రాలూ పోటాపోటీ వైఫల్యం చెందాయని అన్నారు.

భత్తిస్టగిధ్యలో 30 పూర్ణము ఉద్యోగాలకు 75,000 మంది దరఖాస్తులు చేశారని, మనకు కావలసింది నిజమైన, సంపద సృష్టించే ఉద్యోగాలు కాగా, ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉద్యోగాలను సృష్టించటమంటే బంట్రోతు ఉద్యోగాలను భర్తి చేయటంలా ఉందని జేపీ అన్నారు.

ఎంత ఎక్కువ చదువుకుంటే అంత ఎక్కువ నిరుద్యోగం ఉండటం భారతదేశంలో మాత్రమే కనిపిస్తుందని, మన విద్యావ్యవస్థ, నైపుణ్యాలు, ఆర్థిక విధానాలు, అవినీతి, వ్యాపారాలకి అడ్డంకులు వంటి అనేక విషయాలను సంస్కరించాల్సిందగా పాలకులు ఉపన్యాసాలకే పరిమితం

కావటం వల్ల విలువైన కాలం హరించుకుపోతోందని జేపీ అన్నారు. పాతశాల విద్యలో మనం ప్రపంచంలోనే అట్టడుగు స్థానాల్లో ఉన్నామని ప్రామాణిక సర్వేలు చెబుతుంటే, ఉన్నత విద్యలో ప్రపంచస్థాయి రెండువందల సంస్కరితో కేవలం రెండు భారతీయ విద్యానంస్తలే ఉన్నాయని తాజా జాబితా వెల్లడిస్తోందన్నారు.

చైనీలో వేతనాలు పెరగటం, ఇతీవల పెరుగుతున్న ఆర్థిక ఇబ్బందుల వల్ల అక్కడ్నుంచి భారతీకు వచ్చి పడతాయను కుంటున్న దిగువస్థాయి ఉద్యోగాలు వాటంతటవే రావని, మనం కష్టపడి వనిచేయటంతో పాటు సమూల మార్పుల్ని చేసుకుంటేనే అది సాధ్యమని జేపీ స్పష్టంచేశారు.

యధాతథ స్థితిని కొనసాగిస్తున్న రాజకీయాల తీరు భారతీకు శాపంగా మారుతుందన్నారు. “భారతీకు సత్తా ఉంది, అవకాశమూ ఉంది. కానీ హేతుబద్ధ విధానాలు, ఆచరణాత్మక నిర్దయాల వల్ల అభివృద్ధి, ఉద్యోగాలు వస్తాయి తప్ప ఆకాంక్షల వల్లింపు వల్ల కాదు” అని జయప్రకాష్ నారాయణ్ ఒక ప్రకటనలో అన్నారు. *

ఎన్నికలు @ లింక్

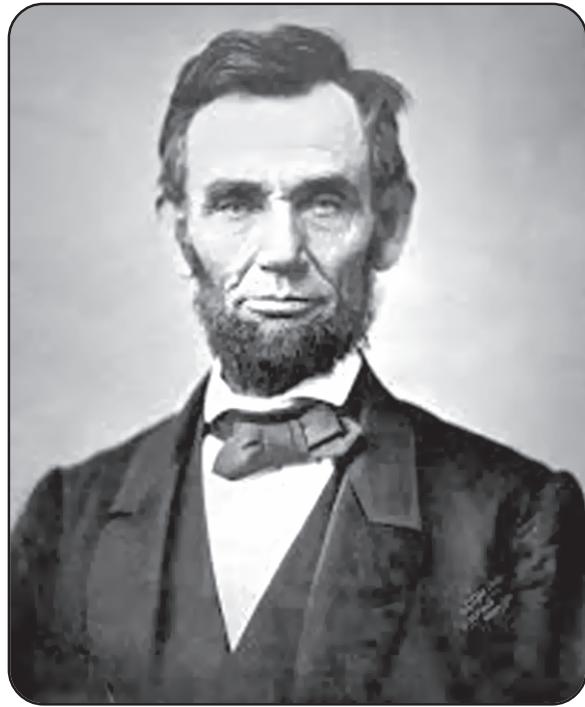
అమెరికా అధ్యక్ష ఎన్నికలు మళ్ళీ సమీపిస్తున్నాయి.

యూఎస్ అధ్యక్ష ఎన్నికలలో చట్టబడ్డంగానే అయినా కశ్లు బైర్లు కమ్మెంత సామ్య భర్పు చేస్తారన్నది ఆరోపణ. కానీ 2014 ఎన్నికలలో అమెరికా కూడా దిగ్ర్మ చెందేలా మన తెలుగు రాష్ట్రాలలో చట్టవిరుద్ధంగా వేలకోట్ల రూపాయలు భర్పు చేశారని బైలుపడ్డాక ఇక అమెరికావాళ్లనేమి తప్పుపట్టగలం? ఇంతా చేసి మనం ఎన్నుకున్న నేతలు ఏం సాధిస్తున్నారంటే, తలదించుకుంటున్నాం. ఈ నేపథ్యంలో మనక్కూడా పనికొచ్చే మాటల్ని రానున్న అమెరికా ఎన్నికల సందర్భంగా దేవిడ్ బ్రాక్స్ అనే రాజకీయ పరిశీలకుడు ఇటీవల 'స్వాయార్న్స్ట్రైమ్స్' పత్రికలో రాశారు. బ్రాక్స్ ఏమంటారంటే:

అమెరికా అధ్యక్ష ఎన్నికలప్పుడు నేను రెండు సంపదాయాల్ని పాటిస్తాను. అటుహం లింక్ పై పుస్తకాన్ని చదవటంతో ఎన్నికల ప్రచార కవరేజీని ప్రారంభిస్తాను. లింక్ మెమోరియల్ సందర్భసత్తో ఎన్నికల ముగింపు కవరేజీని పూర్తిచేస్తాను.

లింక్ పుస్తకంతో ఎందుకు కవరేజీ ప్రారంభిస్తానంటే, ఎన్నికలలో పోటీ చేసే అభ్యర్థులలో లింక్ స్థాయి ప్రమాణాలుంటాయని కాదు. కానీ, అభ్యర్థులలో ఎలాంటి లక్ష్మణాలు ఉండాలన్న విషయంపై లింక్ మనలో ఒక అపగాహన కలిగిస్తారు. మనం ఓటు వేయాలనుకుంటున్న అభ్యర్థులో లింక్ స్థాయి ప్రమాణాలు పూర్తిగా లేకపోయినా కొంతమేరైనా ఉండితిరాలి. మనం ఓటు వేయబోయే అభ్యర్థులో లింక్ మను మాలిక దార్శనికత, సానుకూల దృక్పథం, చుట్టూ ఉన్న రాజకీయ వరిస్తి తులకనుగుణవైన నునిశిత వ్యాపారాత్మక కలగలిని ఉండాలి.

రక్తపాత యుద్ధంలో మనిగితేలినా లింక్ ఎన్నడూ ద్వేషభావాల్ని మనసులోకి చొరబడనియలేదు. ఎంత మమేకష్టే చేసే పని సుంచైనా, అవసరమైతే వెనకడుగు వేయగల సామర్థ్యం ఆయనకుండేది. తాను మనసావాచాకర్మణా నవ్విన విషయంలోనైనా ప్రత్యేకి భావాల్ని గుర్తించగలిగే శక్తి లింక్ లో ఉండేది. తన శక్తిసామర్థ్యాల మీద లింక్ నకి ఎంత నమ్మకముండేదో, తన చేతుల్లో లేకుండా ఉండే నిస్పహాయ

సందర్భాల మీద కూడా ఆయనకు అంతే అవగాహన ఉండేది. అసాధారణ అత్యవిశ్వాసం, అదేస్థాయి విసప్రుత లింక్ సాత్తు. లింక్ లక్ష్మణాలకు విరుద్ధంగా, తాము పట్టిన కుందేలుకు మూడేకాళ్లు అని వాదించే ఏకపక్క భావజాల నేతలు ప్రజలకు చాలా ప్రమాదకరం.

... ఇలా ఎన్నికలలో ఓటు సవ్యంగా ఎలా, ఎందుకు వేయాలో అటుహం లింక్ ప్రమాణాలు గీటురాళ్లగా దేవిడ్ బ్రాక్స్ చెప్పిన విషయాలు అమెరికప్పకే కాదు మనక్కూడా ఎంతో విలువైనవని వేరే చెప్పునక్కడేదు. మనం ఎన్నుకుంటున్న నేతల్ని చూస్తే చాలు అర్థమవుతుంది.

అమెరికాలో లింక్ లాంటి వాళ్లు ఇప్పుడు ఎన్నికయ్యే పరిస్థితి ఉందని నమ్మకం లేకపోయినా మార్పు కోసం బ్రాక్స్ తన వంతు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

యూఎస్ లో ఇప్పుడున్న పరిస్థితుల్లో లింక్ లాంటి వారు ఎన్నికవటం సాధ్యం కాదుగానీ, కనీసం ఆ ఏదోకమేర లింక్ ప్రమాణాలున్నవారిని ఎన్నుకోవటం ద్వారా నష్టాన్ని కొంతైనా భర్త చేసుకోగలమన్నది బ్రాక్స్ అభిప్రాయం. మనదేశంలో ఈ

ప్రోకోర్స్ విభజనీ కెన్నా

ప్రజలకు స్థాగిక కాశ్చర్మల వీరాచు మ్యఖ్యారః లోకీసీత్తా

అంద్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రెండు రాష్ట్రాలకూ వేర్వేరు ప్రోకోర్స్లు ఉండాలన్న డిమాండ్ కు లోక్ నెట్ త్తా పార్టీ పూర్తి మద్దతునిస్తోందని, అయితే ప్రోకోర్స్ కన్నా స్థాగిక కోర్స్లుల ఏర్పాటు ప్రజలకు ఎక్కువ అవసరమని పార్టీ జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రైమా పోతినేని అన్నారు. తక్కువ ఖర్చుతో, విధానపరమైన గందరగోళం లేకుండా, కేవలం కొన్ని నెలల వ్యవధితో ప్రజలకు న్యాయం అందించటానికి అవసరమైన స్థాగిక కోర్స్లుల ఏర్పాటుకు 'గ్రామన్యాయాలయాల చట్టం' 2009లో దేశవ్యాప్తంగా అమల్లోకి వచ్చిందని, మాలిక వసతుల వ్యయాన్ని కేంద్రమే భరించే ఏర్పాటున్నా, రెండు రాష్ట్రాలు ఏర్పాటుయ్యాక కూడా తెలుగునాట ఒక్క స్థాగిక కోర్స్లు ఏర్పాటు కాలేదని విమర్శించారు. కోర్స్లలో లక్షల కేసులు పెండింగ్లో ఉన్నాయని, వ్యాజాల భారాన్ని భరించలేక కోర్స్ దాకా రానివారు ఇంకొన్ని లక్షల్లో ఉంటారని అన్నారు. న్యాయభారాన్ని భరించలేనివారు మధ్యలోనే సెటీల్స్ మెంట్లు చేసుకుంటూ గూండాలబారిన పదుతున్నారన్నారు. రాజకీయాల్లో నేరచరితులు పెరగటానికి ఈరకంగా న్యాయవ్యవస్థ అందరికి అందుబాటులో లేకపోవటం కూడా కారణమన్నారు. ఈ నేపథ్యంలో, ప్రజలకు ప్రోకోర్స్ విభజన కన్నా స్థాగిక న్యాయస్థానాల ఏర్పాటు ముఖ్యమన్నారు.

మండలానికో స్థాగిక న్యాయస్థానం ఏర్పాటు చేయవచ్చని, చిన్నపాటి మార్పులతో పట్టట ప్రాంతాలలో కూడా వాటిని ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చని ప్రైమా అన్నారు. సాధారణ స్థాయి సివిల్,

మాత్రం కూడా ఆలోచించకుండా మహోత్సవాగాంధీ నిలబడినా ఓడిస్తామని ధంకా బజాయించి రుజువుచేస్తాన్నాం. మన వేళలో మన కళలోనే పొడుచుకుంటున్నాం. నిజాయతీపరులు, సమర్థులు ఎన్నికయ్యే వ్యవస్థను తయారుచేసుకోవటం, అలాంటివారికి ఓటు వేయటం ఈవేళ అమెరికా వంటి దేశాలకు కూడా సవాలుగా ఉందిగానీ, వేగంగా అభివృద్ధి చెందే అవకాశాలు ఉంరిస్తున్న భారతీకు మాత్రం అది పెనుసవాలు. రాజకీయాల్ని సంస్కరించుకోవటం భారతీకు ఇప్పుడు చారిత్రక అవసరం.

ఈక కొనమెరువు ఏమిటంటే, 2014 ఎన్నికలలో భారతీకు ఓ దొనాల్లో ట్రంప్ ప్రధానిగా ఎన్నికయ్యారని, 2016 అమెరికా అధ్యక్ష ఎన్నికలలో రిపబ్లికన్ పార్టీ తరఫున దొనాల్లో ట్రంప్ గనక ఎన్నికల్తే అమెరికాకు ఓ నరేంద్ర వోదీ

క్రిమినల్ కేసులను స్థాగిక భాషలోనే విచారణ చేసి గరిష్టంగా ఆరు నెలలలోగా పరిష్కరించవచ్చన్నారు. పక్కా భవసాల్ని నిర్మించేలోగా కమ్యూనిటీ పోల్స్ లో ఈ కోర్స్లల్ని ప్రారంభించవచ్చని అన్నారు. వేధింపుల దశలోనే మహిళలపై కేసుల్ని వేగంగా విచారించి పరిష్కరించటానికి స్థాగిక కోర్స్లు ఎంతో ప్రభావపంతంగా ఉపయోగపడతాయని, దీనివల్ల మహిళలపై అత్యాచారాల్ని గణనీయంగా అరికట్టపచ్చని అన్నారు. ఈవేళీజింగ్ ఎక్కువగా ఉన్న ప్రైమాబాద్లో 20 దాకా స్థాగిక కోర్స్లల్ని ఏర్పాటు చేస్తే మహిళలపై వేధింపులకు, అత్యాచారాలకు కళ్ళిం పదుతుందన్నారు. కాబట్టి, ప్రోకోర్స్ విభజన కోసం ఆగకుండా ప్రజలకు ఎక్కువగా ఉపయోగపడే స్థాగిక కోర్స్లు ఏర్పాటుకు ప్రభుత్వాలు తక్కణం చర్చలు తీసుకోవాలని, న్యాయవాదులు, ఇతర వర్గాలు మద్దత్తివ్వాలని ప్రైమా పోతినేని విజ్ఞాపి చేశారు.

(సామాన్యాలకు త్వరితగతిన, తక్కువ ఖర్చుతో న్యాయం అందించే స్థాగిక న్యాయస్థానాల ఏర్పాటుకోసం 18ఎళ్ల క్రితం ఉద్యమం వెదుదలుపెట్టిననాటి నుంచే లోక్ నెట్ త్తా కృవీ ప్రారంభించింది. 2003లో లోక్ నెట్ త్తా వ్యవస్థావకుడు డా. జయప్రకాశ్ సారాయణ్ రూపొందించిన స్థాగిక కోర్స్లు చిల్లు జాతీయ సలహామండలి ద్వారా 2005లో కేంద్ర కేబినెట్ ఆమోదానికి వెళ్లింది, 2009లో గ్రామన్యాయాలయాల చట్టంగా వచ్చింది. స్థాగిక కోర్స్లల్ని వెంటనే ఏర్పాటు చేయాలని కూకట్టప్పి శాసనసభ్యులిగా జీపీ పలుమార్గు అసెంబ్లీలో డిమాండ్ చేశారు))

ఎన్నికెన్నట్టవుతుందని విశ్లేషణలు పికారు చేస్తున్నాయి. సరకు కంటే సౌంద్ర ఎక్కువ నెతగా పేరుగాంచిన ట్రంప్.. మీడియా కవరేజీ, ప్రత్యుధ్మలపై విమర్శల దాడి, కీలకాంశాలపై మాట్లాడకుండా తప్పించుకోవటం తదితర అంశాలలో మోదీ తరఫోలోనే వ్యవహరిస్తారని చెబుతున్నారు. 2014 ఎన్నికలప్పుడు మార్పి, ఏప్రిల్ నెలల్లో నరేంద్ర మోదీకి జాతీయ ఛానళలో ప్రైమ్ టైంలో అత్యధికస్థాయిలో 3శాతం కవరేజీ రాగా, మొదటి రిపబ్లికన్ అధ్యక్ష అభ్యర్థి డిబేట్ దగ్గర్గుంచీ ఇప్పటివరకూ కవరేజీలో ట్రంప్ ప్రత్యుధ్మలక్కన్నా భారీ ముందజలో ఉన్నారని ఉదాహరణలు చూపుతున్నారు. ఏతావాతా, అమెరికా అధ్యక్ష ఎన్నికల తీరుని, ఫలితాల్ని గతంలో కంటే సునిశితంగా పరిశీలించాల్సిన అవసరం భారతీయులకు పెరుగుతోంది.)

‘మార్పు’ నియోజకవర్గాల్ని తయారుచేసుకాలి

రాజకీయాల ప్రక్కాళనపై 2010 సంవత్సరంలో ఏబీఎస్ ఆంధ్రజ్యోతి ఛానల్ రాజకీయ ప్రమథులతో ప్రోదరాబాద్లో ఒక బహిరంగ చర్చ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది. అందులో అప్పటి ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి, కాంగ్రెస్ సీనియర్ నేత కొణిజేటి రోశయ్య, తెలుగుదేశం పార్టీ అధ్యక్షుడు నారా చంద్రబాబు నాయుడు, సీపిఐ నుంచి కె. నారాయణ, సీపిఎల నుంచి బి.వి.రాఘవులు, లోకసత్తా పార్టీ నుంచి డా. జయప్రకాష్ నారాయణ్, ఇంకా కొన్ని పార్టీల నేతలు, పొరసమాజ ప్రమథులు హజరయ్యారు. ఆ సమావేశంలో వ్యవస్థలో మార్పు రావాలంటే ఎన్నికలలో నల్లడబ్బు, మద్యం ప్రపాహం, ఓట్ల కొనుగోలుకు అడ్డుకట్ట వేయటం, ప్రలోభాలు లేకుండా, విద్యోపాలు తెచ్చగొట్టుకుండా వ్యవహారించటం తదితర చర్యలపై జేపీ మాట్లాడగా, పెట్టుబడిదారీ ఆర్థికవ్యవస్థ వల్ల రాజకీయాలు ఎలా డబ్బుమయమై పోయాయో వామపక్ష నేతలు వివరించారు. అప్పుడే ఒక ప్రతిపాదన వచ్చింది. వెుత్తం అన్ని నియోజకవర్గాలలో ఇంత నిజాయతీ రాజకీయం చేస్తే ప్రధాన సాంప్రదాయ రాజకీయ పార్టీలు ఓడిపోయే అవకాశాలు ఎక్కువ కాబట్టి, కొన్ని నియోజకవర్గాలలో డబ్బు, మద్యం పంచకుండా ఒక వొడల్లాగా ‘మార్పు’ నియోజకవర్గాలను తయారుచేయాలనే ప్రతిపాదన వచ్చింది. డబ్బు, మద్యం పంచకుండా, అత్యుత్తమ అభ్యర్థికే ప్రజలు ఓట్ల వేసేలా కొన్ని మోడల్ నియోజకవర్గాలను అభివృద్ధి చేయటానికి చివరికి తెదేపా, కాంగ్రెస్ పార్టీలు అంగీకరించాయి. అప్పటికింకా వైఎస్పార్ కాంగ్రెస్ ఏర్పడలేదు. ఎంతోకాంత మంచి జరిగినా స్వాగతించాల్సిందనటూ లోకసత్తా కూడా అందుకు సెనుకూలంగా స్పందించింది.

2014లో అలాంటి అవకాశం మల్యాజిగిరి లోకసభ స్థానంలో వచ్చినా మనం జారవిడుచుకున్నాం.

మల్యాజిగిరి పార్లమెంటు స్థానంలో చదువుకున్నవాళ్లు, ప్రలోభాలను అభిగమించగలిగేవారు గణసీయ సంఖ్యలో ఉన్నారు. 34 ఏళ్ల అసాధారణ ప్రజాజీవితం కలిగిన జయప్రకాష్ నారాయణ్ లోకసత్తా తరఫున బరిలో ఉన్నారు. కాంగ్రెస్ ఫోర్మేషన్లుం నేపథ్యంలో ఆర్థిక పునజీవనం, యువతకు ఏటూ

1 కోటి ఔద్యోగాలు, మంచి పాలన, దేశమంతా ఒక్కటే- అనే నాలుగు లక్ష్యాల ప్రాతిపదికన బీజేపీ నేత నరేంద్ర మోడీ నేత్తుత్వంలోని ఎన్.డి.ఎని జేపీ సమర్థించారు. తెలుగునాట రెండు రాష్ట్రాలు ఏర్పడుతన్న తరుణంలో రకరకాలపార్టీల మధ్య ప్రజలను రాజకీయంగా గందరగోళ పరచకుండా తెలుగువారి అభివృద్ధికి, దేశ పురోగమనానికి ఒక సరైన ఎజిండాను నిర్దేశించే లక్ష్యంతో బీజేపీతో పొత్తుకు జేపీ ప్రయత్నించారు. అంఱతే వారు తెలుగుదేశంలో పొత్తునుకుదుర్చుకునే ప్రయత్నంలో ఓట్లు, సీట్లు లెక్కల రాజకీయం మధ్య లోకసత్తాకు గౌరవప్రదమైన స్థానం లభించలేదు. చివరకి, కూటమిలో ఒకరుగా ఉండి మల్యాజిగిరి లోకసభ స్థానం నుంచి పోలీచేయాలనుకుని కూడా జేపీ పోలీచేస్తున్నారు కాబట్టి విరమించుకున్న జనసేన అధ్యక్షుడు, సినీ హీరో పవన్ కళ్యాణ్ ని కూడా మల్యాజిగిరిలో జేపీ తరఫున ప్రచారం చేయకుండా చేశారు. ఎన్.డి.ఎలో భాగస్వామి కాకుండా నరేంద్ర మోడీ పేరుని జేపీ ప్రచారంలో ఎలా వినియోగించుకుంటారని రాజ్యాంగనిర్మాణంలో దిగ్వాంతి చెందే వాదనల్ని లేవనెత్తారు.

కూటమి రాజకీయాలతో సంబంధం లేకుండా జేపీ మోడీ నాయకత్వంలోని ఎన్.డి.ఎకి మద్దతు ప్రకటించారు. కూటమికి ఓట్లు వేయాలా, ఎన్.డి.ఎకి మద్దతిచ్చిన అత్యుత్తమ అభ్యర్థి జేపీకి ఓట్లు వేయటం మేలా అని తేల్చుకోవాల్సింది ప్రజలు తప్ప పార్టీలు కాదు. ఇంకా ఖచ్చితంగా చెప్పాలంటే, ఈ ఓట్లు మావి అనే అధికారం ఏ పార్టీకి లేదు. ఏ పార్టీకి ఓట్లు బ్యాంకులుండవు. వీళ్లు మాకే ఓట్లు వేయాలి, ఇంకాకొచ్చి వీళ్లను ఓట్లు అడగుకూడదు అనటం ప్రజాస్వామ్యాన్నే అవమానించటం. తమకు నచ్చిన అభ్యర్థికి ఓట్లు వేసుకునే అధికారం ప్రజలకు ఉంటుంది. ఈ నేపథ్యంలో, మల్యాజిగిరి లోకసభ స్థానాన్ని మార్పు నియోజకవర్గంగా గుర్తించి ప్రాబల్యమున్న తెలుగుదేశం, కాంగ్రెస్, బీజేపీ, తెరాన వంటి పార్టీలు మంచి అభ్యర్థిని పార్టీలక్షీతంగా ఎన్నుకునే స్వేచ్ఛను తమ కార్యకర్తలకు, అభిమానులకు ఇచ్చి ఉంటే బాగుండేది. డబ్బు రాజకీయంగా, అవినీతి పైరపీలే రాజకీయంగా ఉన్న అభ్యర్థులకు బదులు ప్రజల సాధికారత కోసం నుదీర్చ కృషి

రాజకీయ పార్టీలు సమాచార హక్కు పరిధిలోకి రావాల్సిందే: జేపీ

రాజకీయ పార్టీలు వ్యక్తిగత ఆస్తులో, కేవలం సంస్థలో కాదని, ప్రజల రాజకీయ భాగస్వామ్యానికి అవి వేదికలని, కాబట్టి ఖచ్చితంగా సమాచార హక్కు చట్టం (ఆర్టిఫిషియల్) పరిధిలోకి రావాల్సిందేనని లోకసభ్యులో పార్టీ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు దాః జయుప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు.

రాజకీయ పార్టీలను ప్రజా సంస్థల పేరుతో సమాచార హక్కు చట్టం పరిధిలోకి తీసుకురావటం తగదని కేంద్రప్రభుత్వం నుప్పింకోర్చు ముందు చేసిన వాదనను జేపీ ఖండించారు. పార్టీలన్నీ ఆర్టిఫిషియల్ పరిధిలోకి రావాల్సిందేనని ఎన్నికలకు ముందు వరకు వాడించిన బీజేపీ ఇప్పుడు అధికారంలోకి వచ్చాక ఫైట్లు ఫిరాయించటం దారుణమన్నారు. విరాళాల దాతలతోపాటు రాజకీయ పార్టీలకు ఆదాయపు పన్ను నుంచి కూడా నూరు శాతం పన్ను రాయితీ లభిస్తుందని, పార్టీల్ని కుటుంబ ఎప్పేట్లులాగా నడవటం చెల్లడని, ఈ ప్రక్రియంతా ఆర్టిఫిషియల్ పరిధిలోకి రావాల్సింటుందని జేపీ అన్నారు.

విధానాలను రూపొందించేందుకు, ప్రజాధనాన్ని వ్యయం

చేసేందుకు ఒక్కు, అధికారం కోరుతున్న రాజకీయ పార్టీలు ఆర్టిఫిషియల్ పరిధిలోకి రాసక్కదేదు, ప్రజలకు జవాబుదారుకానక్కదేదు అనటం అప్రజాస్వామ్యికమని జేపీ అన్నారు. పార్టీలిచ్చే బందీలు వంటి పిలుపులతో ప్రజాజీవనం స్తుంభించిపోయిన సందర్భాలు అనేకమున్నాయని గుర్తుచేశారు.

అన్ని రాజకీయ పార్టీలు అధికారం కోసం పోటీపడాల్సి ఉంటుందని, అయితే ఆ క్రమంలో గుత్తాధిపత్యం చెలాయించటం మాత్రం సాధ్యంకాదని జేపీ స్పష్టంచేశారు. పార్టీల అంతర్గత సమావేశాల్లో చర్చల వివరాలు, అభ్యర్థుల ఎంపికలో వ్యాపోలు తదితరాంశాలు బహిరంగప్రచసనక్కదేదని, అయితే ఆ చర్చల, వ్యాపోల ద్వారా చేసిన విధాన నిర్ణయాలకు, అభ్యర్థుల ఎంపికకు ప్రాతిపదికల్ని, పార్టీల నిధుల వ్యాపి వివరాలను మాత్రం ప్రజల ముందు ఉంచాల్సిందని అన్నారు. ఈ నేపథ్యంలో, దురుదేశంతో సమాచారం కోరే అభ్యర్థులను తిరస్కరించే కొన్ని ఏఱ్మాటల్లో రాజకీయ పార్టీలన్నీ సమాచార హక్కు పరిధిలోకి రావాల్సిందని జయుప్రకాష్ నారాయణ్ స్పష్టంచేశారు. *

చేసిన రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలు, హైదరాబాద్ అభివృద్ధికి, దేశ ఆర్థిక పునరుజ్జీవనానికి స్వస్థమైన ఎజెండాతో, రాష్ట్ర విభజన సమయంలో లోకసభ్యులో రోడ్ మ్యావ్టో కేంద్రం నుంచి అన్నిప్రాంతాల తెలుగువారికి సాధించిన హోమీల అమలు కోసం పెర్మిషన్లు పోటీలో ఉన్న జేపీని ఎన్నుకునేందుకు తగిన వాతావరణాన్ని కల్పించి ఉంటే తెలుగువారికి, భారతదేశానికి ఎంతో మేలు జరిగేది.

నిజానికి తెలుగునాట గత కొన్నేళ్ల రాజకీయ సంక్లేఖం తర్వాత, రెండు రాష్ట్రాలు ఏర్పడిన తరుణంలో కొంతైనా సమీక్ష చేసుకుని మార్పు దిశగా అన్ని పార్టీలూ ప్రయత్నించాల్సిన తరుణంలో అటువంటి ప్రయత్నమేదీ ప్రాబల్యమున్న పార్టీలలో కనిపించటం లేదు. ఇటు తెలంగాణ, అటు నూతన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలో తెరాస, తెదేపా పాలన యధాతథ సితిని, పేదరికాన్ని కొనసాగించేవిగానే ఉన్నాయి. రెండు రాష్ట్రాలలోని తెలుగు ప్రజల ఆకంక్షల్ని కనీసం పరిగణలోకి తీసుకోండా కేవలం భావేద్వేగాల్ని సంతృప్తి పరిచేలా, మనల్ని ఎన్నుకోవటం తప్ప వీరికి గతిలేదు అనే భావన

కలిగించేలా ఆయా పార్టీలు వ్యవహరిస్తున్నాయి. విభజనను ఒక అవకాశంగా మలచటంలో రెండు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలూ ప్రజల ఆశల్ని వమ్ముచేస్తున్నాయి. ప్రజల ఆకంక్షల్ని అర్థం చేసుకుని వారికి తలెత్తుకుని బతికే జీవితాన్నిదామనే సంకల్పం వాటికి ఏ కోశానా కనిపించటం లేదు. తెలంగాణ ఉద్యమానికి, కోస్తూ, రాయలసీమ ప్రజల అందోళనకి మూలకారణమైన అవినీతి, కేంద్రీకృత పాలన, నిరుద్యోగం వంటి వాటికి సరైన పరిష్కారాల్ని చూపకుండా రుణమాఫీల్ని, తాత్కాలిక తాయిలాల పథకాల్ని పెట్టి కొత్త రాష్ట్రాలకు పురిట్లోనే సంధి కొట్టేలా వ్యవహరిస్తున్నారు. కలగురగంపల పాత నాయకులకు కొత్తగా టీకెల్లిచ్చారు. ఈ రకంగా ఎన్నికేనవారు ‘మార్పు’ని బలవంతంగా అదివిపడుతున్నారు. దానివల్ల మార్పురావటం ఆలస్యం కావచ్చేమోగానీ ఆగదు. లోకసభ్యులో ఇందుకోసం సుదీర్ఘ పోరాటం చేస్తోంది. ఆ పోరాటాన్ని వివిధ రాష్ట్రాలకు విస్తరిస్తోంది. అయితే ఈలోగా కొన్నయినా మార్పు నియోజకవర్గాలను ఏర్పాటు చేసుకుంటే రెండు రాష్ట్రాల తెలుగువారికి, ఈదేశ ప్రజాస్వామ్యానికి కొంతైనా మేలు చేసినవారపుతారు. *

లోకపాల్ చట్టాన్ని అవినీతిపై పోరుని నీరుగార్చే '17 ఎ' ను ఉపసంహారించేలా

పార్లమెంటు సభ్యులు పాల్టిలక్తితంగా పోరాడాలి: జేపీ

సాధి నిక గుమాస్తా నుంచి రాజధానిలోని అత్యస్తుత స్థాయి అధికారి దాకా ఏ ప్రభుత్వోద్యోగపై అవినీతి ఆరోపణలు వచ్చినా దర్శావ్శకి ముందస్తు అనుమతిని తప్పనిసరి చేసేలా '17 ఎ' సెక్షన్‌ని అవినీతి నిరోధక చట్టంలో చేర్చాలని కేంద్రప్రభుత్వం ప్రతిపాదిస్తోందని, ఈ తప్పుడు నిర్ణయమే అమల్తతే సీబీఐ, ఏసీబీలు దమ్ములుగా మారిపోవటంతోపాటు లోకపాల్ చట్టం, అవినీతిపై పోరాటం నీరుగారిపోతాయని లోకసత్తా పార్టీ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ పోచ్చరించారు.

ఈ సెక్షన్ వల్ల నేరపరిశోధనాసంస్థలైన సీబీఐ, ఏసీబీ ప్రతి కేసుకూ లోకపాల్/లోకాయుక్త వద్దకు వెళ్లాల్సి ఉంటుందని జేపీ అన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వంలో 60 లక్షలమంది, చాలా పెద్ద రాష్ట్రాలలో 10 లక్షలకు పైగా, మొత్తంగా దాదాపు 2 కోట్లమంది ప్రభుత్వోద్యోగులున్న మనదేశంలో దీనివల్ల అవినీతిపై దర్శావ్శ దాదాపు స్తంభించిపోతుందన్నారు.

అవినీతి ఆరోపణ కేసుల్లో ప్రాసిక్కాపన్ దశలో లోకపాల్ ముందస్తు అనుమతి సమర్థనీయమని, అయితే దర్శావ్శను మొదలుపెట్టుకముందే సీబీఐ, ఏసీబీలు ప్రతి కేసునూ లోకపాల్/లోకాయుక్త ముందుకు తీసుకోకే, అవినీతి నిరోధక వ్యవస్థ మొత్తం నిర్వ్యాపైపోతుందని జేపీ అన్నారు. పైగా, దర్శావ్శపై లోకపాల్/లోకాయుక్త తక్కణ నిర్ణయం తీసుకోవటానికి కూడా ప్రతిపాదిత 17 ఎ అనుమతించదన్నారు. “లోకపాల్ మరియు లోకాయుక్త చట్టం, 2013లోని 7వ ఖాఫర్కు అనుగుణంగా చేయాలని చెబుతున్న ప్రాధమిక దర్శావ్శనకు కూడా చాలా పెద్ద ప్రక్రియ ఉంది. ఆరోపణలు ఎదుర్కొంటున్న ప్రజాసేవకుడికి దర్శావ్శలో ప్రాధమిక దశలోనే తన వాదనలు వినిపించే అవకాశం కల్పించాల్సింటుంది. ఈ తౌలిదశ దర్శావ్శ 90 రోజులు లేదా ఇంకా ఎక్కువ కాలం కూడా పట్టచ్చు. ఇలాంటి భారీ తత్తంగం తర్వాతే అవినీతి ఆరోపణలపై దర్శావ్శనకు అనుమతి లభిస్తుంది” అని జేపీ అన్నారు.

విధినిర్వహణలో భాగంగా పోలీసులు కూడా అవినీతి కేసులు విచారణ చేయకుండా 17 ఎ నిబంధన నిరోధిస్తుందని,

అలాగే హత్య, అత్యాచారం, దుర్మినియోగం కేసుల్ని దర్శావ్శ చేసే సాధారణ పోలీసుల స్థాయిలో కూడా అవినీతి కేసులపై సీబీఐ, ఏసీబీలకు విచారణ అధికారం లేకుండా చేస్తుందని జేపీ అన్నారు. ‘చట్టం ముందు అందరూ సమానమే, ప్రభుత్వోద్యోగులకు ముందస్తు అనుమతి వంటి రక్షణలు రాజ్యాంగ విరుద్ధమంటూ’ సుప్రేంకోర్టు కాట్టివేసిన నిబంధనలను ప్రభుత్వోద్యోగులందరికి వర్తింపవేయటం వల్ల దర్శావ్శ సంస్థలు తీవ్రంగా బలహీనపడటంతోపాటు లోకపాల్/లోకాయుక్తలు నీరుగారిపోతాయన్నారు. ఉన్నతాధికారుల, నేతల అవినీతిని కట్టడి చేసేందుకు లోకపాల్/లోకాయుక్తలు ఉద్దేశించినవని, ప్రతి అవినీతి కేసునూ దర్శావ్శనకు ముందే వీటి ముందుకు తేస్తే, లోకపాల్/లోకాయుక్తల మీద మితిమీరిన భారంపడి నత్తనడక నడిచే బ్యాలోక్రసీల్లూ అచేతనంగా మారతాయని అన్నారు. చివరకు లోకపాల్ చట్టం లక్ష్మీ దెబ్బతింటుందన్నారు. లోకపాల్, లోకాయుక్తలను 17 ఎ ద్వారా సాధారణ పోలీసు స్టేషన్ స్థాయికి దిగజార్చుపున్నారన్నారు.

అవినీతి కేసుల్ని ఛేదించాలంటే, ప్రాధమిక దశలో దర్శావ్శనకు మనకు స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిగల బలమైన సీబీఐ, రాష్ట్రాల్లో ఏసీబీలు కావాలని జేపీ స్పష్టంచేశారు. అవినీతి నిరోధక చట్టం, 1988లోని సెక్షన్ 19 (1), సీఆర్పిసీ సెక్షన్ 197కింద ఆలస్యం లేకుండా ప్రాసిక్కాపన్కు అనుమతినిచ్చి, అటువంటి అధికారాల్ని లోకపాల్/లోకాయుక్తలాంటి స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి, నిష్పాక్షికత గల సంస్థల చేతిలో ఉంచాలన్నారు. ఈ ఏర్పాట్లు చేయకుండా, కొత్త 17 ఎ సెక్షన్ ద్వారా ప్రతి కేసునూ దర్శావ్శ అనుమతి కోసం లోకపాల్/లోకాయుక్త వద్దకు తీసుకెళ్లాలంటూ సీబీఐ, ఏసీబీల దర్శావ్శ అధికారాలనే లాగేసుకుంటున్నారని ధ్వజమెత్తారు. ప్రజాసేవకులైన ప్రభుత్వోద్యోగులపై వచ్చే ఏ అవినీతి ఆరోపణపైనైనా ప్రాధమిక దర్శావ్శ చేయటానికి అడుగుసునా అవరోధాలు కల్పించే ప్రతిపాదిత 17 ఎ సెక్షన్పై ప్రజల్లో అవగాహన పెంచి అవినీతి నిరోధక చట్టంలో చేర్చకుండా ఉపసంహారించేలా పార్టీలక్తితంగా పార్లమెంటు సభ్యులు, పొరసమాజం, మీడియా గట్టిగా పోరాధాలని జయప్రకాష్ నారాయణ్ విజ్ఞప్తి చేశారు. *

లోకసత్తా ఉద్యమం, హారీట్

భారత రాజకీయ, పాలనావ్యవస్థలలో, శారజీవనంలో 1997కి, 2015కి మధ్య మాలికమార్పుల్ని గమనిస్తే లోకసత్తా ఉద్యమం, పార్టీ కనిపిస్తాయి. ఆగస్టు 3, 1997న డా. జయప్రకాష్ నారాయణ్ ప్రారంభించిన లోకసత్తా ఉద్యమానికి ఈ ఏడాదికి 18 ఏళ్లు నిండగా, అక్టోబర్ 2, 2006న ఆవిర్భవించిన పార్టీ ఈవేళ 9వ వారికోత్సవాన్ని జరుపుకుంటోంది. లోకసత్తా ఉద్యమానికి, పార్టీకి లక్ష్మీల్లో, మార్గాల్లో తేడా ఉండే అవకాశం లేదు. అందుకే ఉద్యమంగా, పార్టీగా లోకసత్తా ప్రస్తావం గురించి నమీక్షకు, నూతనోత్సాహంతో కార్యోన్ముఖం కావటానికి ఇదో సరైన సందర్భం.

స్వచ్ఛంద సేవకు విస్తృతార్థం లోకసత్తా ఉద్యమం

స్వచ్ఛంద సంస్థ అంటే ప్రజలకు కొన్ని రంగాలలో సేవల్ని, వసతుల్ని కల్పించటానికి పరిమితమవటం పరిపాటి. కానీ లోకసత్తా అన్ని సమస్యలకూ తల్లివేరు లాంటి, అన్ని సమస్యలకూ ప్రధాన పరిష్కారం కాగల రాజకీయ, పాలనా రంగాల్ని ప్రక్కాళన చేయటానికి నడుం బిగించింది. రెండో ప్రపంచయుద్ధం తర్వాత అంతటి కృషిని విజయవంతంగా చేసి ఇన్ని సంస్కరణల్ని సాధించిన సంస్థ దాదాపు ప్రపంచంలో కనిపించదు. అమెరికా, బ్రిటన్, సింగహర్, చైనా వంటి దేశాలలో సంస్కరణలు మంచి మార్పుల్ని తెచ్చినా, ఎన్నో మతాలు, కులాలు, భాషలు, తెగలు ఉన్న భారతదేశంలో ఆ సంస్కరణల్ని తీసుకురావటం మరేదేశంలో కన్నా కష్టమైన పని. అయినా పెద్దసంబుట్టు యువత, మునుపెన్నదూ లేనంతస్థాయిలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, ప్రజలలో మార్పు రావాలన్న తపన ఉండటం వల్ల ఇది ఎంత కష్టమైనా కూడా పూర్తిగా ఆచరణసాధ్యమని ప్రజాస్వామ్యానికి గట్టి పునాది వేసే మహికార్యాన్ని లోకసత్తా చేపట్టింది.

లోకసత్తా లక్ష్మం

పాలకుల చేతిలో కేంద్రీకృతమైన అధికారాన్ని జనం చేతిలోకి చేర్చి ప్రజాస్వామ్యాన్ని బలోపేతం చేసేందుకు ‘ప్రజలే ప్రభువులు... పాలకులు సేవకులే’ అనే నినాదంతో లోకసత్తా ఆవిర్భవించింది. చిట్టచివరి శారునికి కూడా సాధికారతను బదిలీ చేయటం, వ్యవస్థల నిర్మాణంతో పరిరక్షించటం లోకసత్తా లక్ష్మం.

ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల నిర్ణయమే అంతిమం. అయితే వారు ఎటువంటి ప్రలోభాలకు లోనుకాకుండా, ఓటు సుక్రమంగా సరైన వ్యక్తికే వేయాలనుకున్నా ఆ అభ్యర్థి ఓడిపోతారనే భయం లేకుండా, అవగాహనతో ఓటు వేసే పరిస్థితుల్ని కల్పించటం, ఎన్నికలు మార్తయాక కూడా పాలనలో నిరంతరం భాగస్వాములవుతూ యజమానుల్లా ప్రభుత్వ సేవల్ని పొందటం, భవిష్యత్తు తరాలకు తలెత్తుకుని బతికే సమాజాన్ని అందించటం జరిగినపుడే నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం ఉన్నట్టు, ప్రజలు నిజంగా తమను తమ పరిపాలించుకున్నట్టు. ఈ రకంగా ప్రజల సాధికారత కల్పించేందుకే లోకసత్తా రాజకీయ, పాలనా సంస్కరణల కేసం పోరాటుతోంది.

ఉద్యమ పద్ధతులు

విప్పవం అంటే రాస్తారోకోలు, మూకుమృది సమ్మేలు, హింసాకాండ కాదని, విప్పవం అంటే చిట్టచివరి శారునికి కూడా తన ప్రయోజనం అర్థమై రాజకీయ, పాలనా ప్రక్రియలో భాగస్వామి కావటమని లోకసత్తా భావిస్తుంది. అందుకే వలసపాలకుల మీద ప్రయోగించిన ఆందోళనావద్దతుల స్థానంలో రాజ్యాంగాన్ని, చట్టాల్ని, పొరసత్వాన్ని అప్రాలుగా చేసుకుని ఎటువంటి ఆర్థాటాలు, హదావుడి లేకుండా, ప్రజలలో ఆలోచనను పెంచుతూ, సంస్థల బలోపేతం, వ్యవస్థల నిర్మాణంతో వీలున్నంత వరకూ అన్ని పార్టీలు, వర్గాలతో కలిసి పనిచేస్తూ లోకసత్తా తన ఉద్యమ కార్యక్రమాల్ని నిర్వహిస్తుంది.

లోకసత్తా సాధించిన విజయాలు

దేశానికి స్వాతంత్ర్యం తేవటం కన్నా మనదేశమంతటినీ ఒక తాది మీదకు తెచ్చి జాతీయతాభావాన్ని తీసుకురావటం మహికార్యాగాంధీ సాధించిన ఆతి పెద్ద విజయం. వలసపాలనకు వ్యతిరేకంగా శతాబ్దాల వర్యంతం చిన్నాభిన్నమై ఉన్న భారతదేశాన్ని ఆయన వికం చేశారు గానీ, దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక ఆ మహికార్యాన్ని సాధించే వ్యవస్థల నిర్మాణం మాత్రం చేసుకోలేకపోయాం. వివక్ష లేకుండా ప్రతి బిడ్డ ఎదిగేలా చేసే సంస్కరణల్ని సాధించేందుకు సంకల్పించిన రెండో స్వచ్ఛంత పోరాటం ఇంకా సంక్లిష్టతలను ఎదురోపులని వస్తోంది. ఎంతో

ఉదాతులక్ష్మింగా ప్రపంచంలోనే ఆద్యుత దాక్యుమెంట్‌గా గుర్తింపు పొందిన భారత రాజ్యంగ ఫీలికను ఆచరణలో చూపలేక పోతున్నాం. దేశజనాభాలో యువత పెద్దసంఖ్యలో ఉండటం, మునుపెన్నదూ లేని అపార సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అనే రెండు గొప్ప అవకాశాలు మార్పునకు మనకు అనుకూలంగా ఉన్నాయి. అధ్యాన్న విద్యావ్యవస్థ వల్ల దశాబ్దాలుగా వివక్షల చుట్టూ పాతుకుపోయిన మూర్ఖపు సాంప్రదాయ వాదాన్ని ఛేదించటం అంత తేలికావటం లేదు. ఈ నేపద్భూంలో కూడా లోకసభల్ల ఉద్యమం, పార్టీ గణనీయ విజయాలను సాధించాయి.

లోకసభల్ల భాష అర్థం కావటం లేదు అనే పరిస్థితి మారి ఇప్పుడు గల్లీ నుంచి ధీల్లీ దాకా అదే భాష మాటల్లడుతున్నారు. మంచి రాజకీయాలను మించిన పవిత్ర వ్యాసంగం, పరిపోర్పం లేదు అని అంగీకరించే వారి నంఖ్య పెరుగుతోంది. రాజకీయాలను ద్వేషించినవారు కూడా రాజకీయాలను మార్పునకు వేడికగా మార్పుకుంటున్నారు. ఓటు వేయటం నామోషీ అనుకున్నవారు కూడా ఇప్పుడు ఓటు వేశానని సెల్పీ తీసుకుని మరీ గర్వంగా ప్రదర్శిస్తున్నారు. ప్రశ్నించటం, అవినీతికి వ్యక్తిరేకంగా పోరాడటం, నేరచరితులను తిరస్కరించటం, విద్య, ఆరోగ్యం గురించి చర్చించటం ఇవన్నీ లోకసభల్ల నిర్విరామ కృషి నుంచి వచ్చిన పరిణామాలే.

దేశవరిత్రలో ఎన్నదూ చూడని సంస్కరణలను అధికారం లేకుండా కూడా గత 18 ఏళ్లలో లోకసభల్ల సాధించి చూపింది. వాటిలో కొన్ని కీలకమయినవి: (1) పెట్రోలు బంకుల్లో తూనికల మోసాన్ని చాలావరకు అరికట్టటం (2) ఓటుర జాబితాల ప్రక్షాళన (3) అభ్యర్థుల నేరచరితని, ఇతర వివరాలని ప్రకటించే చట్టం (2003) (4) పార్టీల విరాళాలలో పారదర్శకతని తెచ్చే చట్టం (2003) (5) పరోక్ష వస్తుల (సెంటర్ ఎక్స్యిజ్, కష్టమ్యు) సేకరణలో కీలక సవరణలు (6) పార్టీ ఫిరాయింపు నిషేధాన్ని బలోపేతం చేసే రాజ్యం సవరణ (91వ సవరణ) (7) మంత్రివర్గ సభ్యుల సంఖ్యని కుదించే ఏర్పాట్లు (91వ సవరణ) (8) పాలనా సమాచార హక్కు చట్టం (2005) (9) జాతీయ ఆరోగ్య మిషన్ (2005) (10) స్థానిక న్యాయాలయాల చట్టం (2009) (11) సహకార సంఘాల స్వయంప్రతిపత్తి (97వ రాజ్యంగ సవరణ - 2012) (12) 2 జీ - స్పెక్షం లైసెన్సుల రద్దు - సహజ వనరుల వేలం పాట విధానం (2013) (13) లోకపాల్ చట్టం (2014) (14) ఉన్నత న్యాయమూర్తుల

నియామకం కోసం జాతీయ జ్యోదీషియల్ నియామకాల కమిషన్ (లీఅజ్పు - 2014). ఇప్పుడు విద్య, ఆరోగ్యం, స్థానిక ప్రభుత్వాలు, చట్టబద్ధమైన పాలన, న్యాయవ్యవస్థ - పోలీసు సంస్కరణలు, ప్రభుత్వ సేవలు సకాలంలో అందే చట్టం, రాజకీయ సంస్కరణలు - ఈ రంగాలలో మరిన్ని హోలిక మార్పుల కోసం లోకసభల్ల కృషిచేస్తోంది. ఒక శాంతియుత, ప్రజాస్ామ్య భావపిష్టపం ఏ ఆర్థాటం లేకుండా, రాజ్యంగ పరిధిలో చట్టబద్ధంగా వివిధ రూపాలలో పోరాదుతూ, ఏ అధికారం లేకుండా ఇన్ని విజయాలను సాధించటం ప్రపంచ చరిత్రలోనే అరుదు. గత 70 ఏళ్లలో ఇన్ని ఫలితాలని సాధించిన ఏకైక ఉద్యమం, పార్టీ - లోకసభల్ల.

లోకసభల్ల ఉద్యమం ఇంతగా వేళలనుకున్నాక కూడా రాజకీయ అవినీతి వంటి కొన్ని సమస్యలు గతంలో కంటే భయంకర రూపం దాల్చాయి. అధికార యంత్రాంగం నుంచి ప్రజలకు వేధింపులు, లంచాలు కొన్ని చోట్ల వికృత రూపం దాల్చాయి. అయితే వాటిని ఎదురోగ్గాలిగే విధానాలు, ఆలోచనా సామర్థ్యం ఉన్నవారి సంఖ్య మాత్రం గణనీయంగా పెరిగింది. ముఖ్యంగా యువతలో. దాదాపు 2లక్షల మందికి ఇప్పటివరకూ లోకసభల్ల ప్రత్యుషంగా భావజాల శిక్షణను అందించింది. ఇంకా లోతైన శిక్షణతో దేశవ్యాప్తంగా నూతన భారతదేశ నిర్మాణం చేయగల నాయకులను తయారుచేసేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది.

ప్రజాస్ామ్యం బలోపేతమై ప్రతి పోరుడూ సాధికారణకో తలెత్తుకుని బలికేందుకు, ఎదిగేందుకు లోకసభల్ల ముఖ్యంగా ఐదు కోణాలలో సంస్కరణల కోసం పనిచేస్తుస్తోంది:

1. స్వేచ్ఛ : వ్యక్తి స్వేచ్ఛ ప్రజాస్ామ్యానికి ప్రాణం. భావ ప్రకటన హక్కు, ఎక్కడైనా నివశించే హక్కు, మత స్వేచ్ఛ, వ్యక్తి స్వేచ్ఛ ఇందులో భాగాలు. కానీ వ్యక్తి స్వేచ్ఛను అనేక రూపాలలో వారిస్తున్నారు.

2. స్వయంపాలన : ప్రజాస్ామ్యంలో పోరులకు తమని తామ ప్రత్యుషంగా లేదా పరోక్ష ప్రాతినిధి పద్ధతిలో పాలించుకునే హక్కు ఉంది. కానీ మన ఎన్నికల వ్యవస్థ లోపభూయిష్టంగా ఉండటం వల్ల ఎన్నికల్లో దబ్బు, కండబలం, కులం, ప్రాంతం, మతం చొరబడి ప్రజలను కేవలం ఓటు వేసే యంత్రాలుగా మార్చాశాయి.

3. ప్రజల భాగస్ామ్యాధికారం : పాలనలో పోరులకు నిరంతర భాగస్ామ్యం ఉండాలి. కానీ కేంద్రికృత పాలన వల్ల

పొరుల ప్రమేయం లేకుండా నిర్ణయాలు జరుగుతున్నాయి. పరిపాలన విక్రత రూపం దాఖి ప్రజాస్వామ్య ఫలితాలు ప్రజలకు అందకుండా చేస్తోంది. దీనికి పరిష్కారమైన వికేంద్రికరణను అణచివేస్తున్నారు.

4. చట్టబధ్య పాలన : ఎంతటి నంవన్నలైనా, ప్రజాప్రతినిధులైనా, ఉన్నతాధికారులైనా చట్టం ముందు సామాన్యుడితో సమానం కావాలి. చట్టం ఎవరికైనా ఒకటే కావాలి. కానీ ప్రస్తుతం డబ్బు, అధికారం, ఉన్నవాడికో న్యాయం, లేనివాడికో న్యాయం నడుస్తోంది.

5. స్వయం దిద్దుబాటు : రాజ్య వ్యవస్థలో స్వయందిద్దు బాటుకి, స్వయంపరివర్తనకి తగిన వ్యవస్థ ఉండాలి. మన పాలనా వ్యవస్థ భయంకరమైన ఉపద్రవాలు వచ్చినప్పుడు తాత్కాలికంగా స్పందించటం తప్ప, ముందుచూపుని, స్వయంపరివర్తనా శక్తిని కోల్పోయింది.

మొత్తం మీద ప్రజాస్వామ్య ఫలితాలను ప్రజలకు అందించాల్సిన వ్యవస్థలు హూరిస్టాయిలో పనిచెయ్యటం లేదు. ఏటిని చక్కదిద్ది ప్రజాస్వామ్యాన్ని మరింత బలోపేతం చేసి ప్రజలను ప్రభువులుగా చేసి పాలకులను సేవకులుగా మార్చి జన రాజకీయ, సామాజిక, ఆర్థిక వ్యవస్థను నిర్మించటమే లోకసత్తా ప్రధాన లక్ష్యం.

డా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్: THE LEADER for PEOPLE POWER (Life & Mission)

భారతీలో సమూల రాజకీయ, పాలనా సంస్కరణలకు నాంభి జేపీ

జనం జీవితాల్ని విష్వవాత్మకంగా మార్చే కొత్త రాజకీయానికి భారతదేశంలో పునాది వేసిన సమూల సంస్కర దాక్షర్ లోకసత్తా జయప్రకాష్ నారాయణ్ (జేపీ).

స్వాతంత్ర్యవోరాట స్వార్థి ఇంకా కొనసాగుతున్న రోజులవి... 1956, జనవరి 14న కృష్ణాజిల్లా విజయవాడలో సెంట్ ఏన్ ఆసుపత్రిలో ఓ సాధారణ మధ్యతరగతి కుటుంబంలో నాగాధిరావ జయప్రకాష్ నారాయణ్ జన్మించారు. తల్లిదండ్రులు బాల కోటమ్మ, వెంకటేశ్వరరావు. గౌడవప్ర గ్రామంలో చదువు అనంతరం జయప్రకాష్ నారాయణ్ విజయవాడ లయోలా కాలేజీలో చేరారు. తర్వాత 1972లో గుంటూరు మెడికల్

కాలేజీలో చేరారు. దేశ రాజకీయాల్గాక యువ జయప్రకాష్ జీవితాన్ని కూడా మలుపు తిప్పిన సంవత్సరాలవి. చాలామంది విద్యావంతులైన యాంగ్రీ యంగ్రెస్‌లాగే జయప్రకాష్ మనసు కూడా వ్యవస్థలోని దోషింది పట్ల ఉడికి పోయింది. అయితే మిగిలినవారిలోలగా అది పైపైన ఉద్రే కంలా ఆయనలో చల్లారలేదు. ఎందుకే అన్యాయం? దీనికి పరిష్కారం లేదా? ఇందుకోసమేనా మనం స్వాతంత్ర్యం తెచ్చుకున్నది? అని మథనపదుతుండేవారు. నిజాయాతీ, నిర్భీతితో నిండివుండడంతో ఆయన భావాలు ప్రతి ఒక్కరినీ ఆలోచింపజేసేవి. దేశ సామాజిక, రాజకీయాంశాలపై జరిగే అంతర్ కళాశాలల చర్చ పోటీల్లో ఆయనే ఎప్పుడూ విజేత.

జయప్రకాష్ మనసులో ఉన్న తిరుగుబాటు భావాలు ఎమ్జ్జెన్సీ సమయంలో ఇంకా పదునెక్కాయి. ఎమ్జ్జెన్సీకి వ్యతిరేకంగా విషపం నడిపి ఇందిరాగాంధీని గద్దెదించిన లోకసభలు జయప్రకాష్ నారాయణ్ పేరునే తల్లిదండ్రులు ఆయనకు పెట్టటం యాదృచ్ఛికం. జనతా ప్రభుత్వం అంత: కలహోలతో పతనమవుతున్న నేపథ్యంలో వ్యవస్థలో మార్పు కోసం ఏదోఒకటి చేయాలని బలంగా భావిస్తున్న క్రమంలో ఆయన సివిల్ సర్వీసెన్ వైపు బృష్టి మళ్ళించారు. టాపర్గా 1980లో ఇండియన్ అడ్సైనిస్ట్రెటిప్ సర్వీస్ (ఐఎస్)లో చేరారు. మంచిని మంచిగా, చెడును చెడుగా చూడగల నిష్ప్యక్కిత, ప్రజల విజ్ఞత పట్ల చెదరని విశ్వాసం ఆయనను సాహసపేతంగా మహోకార్యాల దిశగా ప్రేరేపించాయి, రోల్ వెండల్గా నిలిపాయి, జనరాజకీయవేత్తగా మలిచాయి.

అసమాన సేవలు

తన పదహారేళ్ల ఐఎఎస్ కెరీర్లో జయప్రకాష్ నారాయణ్ నభూతో అనే రీతిలో అనేక విజయాల్ని చవిచూశారు. జేపీగా ప్రజల్లో చిరపరిచితులయ్యారు. జాయింట్ కల్కట్ నుంచి ముఖ్యమంత్రి, గవర్నర్ కార్బూర్డరీదాకా అనేక హోదాల్లో అనమాన నాయకత్వ లక్షణాలతో పనిచేసిన జేపీ ఎక్కడ అడుగుపెట్టినా సంక్షేమం వెల్లివిరిసింది. ఏ పదవిలో ఉన్న ఎప్పుడైనా సామాన్యులు తనని కలుసుకునే ఏర్పాటుచేసిన తొలి ఐఎఎస్ అధికారి జయప్రకాష్ నారాయణ్. ప్రకాశం, తూర్పు గోదావరి జిల్లాల్లో డాక్టర్ జేపీ సాధించిన ఘనత గురించి ఇప్పటికీ అక్కడి రైతులు, సామాన్య ప్రజలు గొప్పగా చెప్పుకుంటారు. ప్రకాశం

జిల్లాలో రైతుల్ని మైనర్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకాల వైపు పెద్దవెత్తున మళ్ళీంచటం ఆయన సాధించిన ఘనవిజయం. ఘలితంగా రెండున్నరేషన్లో 453 మైనర్ ఇరిగేషన్ పథకాలు, 2800 ఉ పరితల బోరుబావులు, 70 మళ్ళీంపు పథకాలు రూపు దిద్దుకున్నాయి. వీటిలో చాలావరకూ జేపీ హాయాంలోనే పూర్తి య్యాయి. వీటివల్ల సుమారు 2,00,000 ఎకరాలకు సాగునీటి నదుపాయం కలిగింది. లక్షకి పైగా రైతుకుటుంబాలు లాభపడ్డాయి. దీనికోసం ఖర్చుయ్యంది ఎకరాకు రూ.2,000 మాత్రమే. ఇన్వైట్ యినా అసాటి పథకాలు ఇప్పటికీ విజయ వంతంగా నడుస్తున్నాయి. సర్ ఆర్థర్ కాటన్ తర్వాత అంత సాధారణ వ్యయంతో అంత పెద్దవెత్తున సాగునీటి సౌకర్యం కలిగించిన వ్యక్తి భారతదేశంలో ఇంకాకరు లేరు. అలాగే ఎన్నో వ్యయప్రయాసాలకోర్చి జేపీ గోదావరి డెల్టాలో మురుగుకాల్వ వ్యవస్థను ప్రక్కాశన కార్బూక్టమం చేపట్టారు. తర్వాత తుపాను పునర్నిర్మాణ పథకంగా ఇది పెద్దవెత్తున విజయవంతమైంది.

విశాఖపట్టం స్టీల్ప్లాంట్ నిర్వాసితులకు ఉద్యోగాలిప్పించటం జేపీ కెరీర్లో మరో చెప్పుకోదగిన ప్రజాసంక్లేషు విజయం. స్టీల్ప్లాంట్ నిర్మాణం వల్ల స్థలాలు కోల్పోయినవారికి ఆయన జీవన భద్రతతో కూడిన పునరావాసం కల్పించారు. ఇట్లు, ప్లాంట్లో ఉద్యోగాలు అందేలా చూశారు.

రాత్రింబవళ్ల శ్రమించి, ప్రభుత్వంలో గుమస్తా దగ్గర్నుంచి ముఖ్యమంత్రి దాకా అందర్ని స్వయంగా ఒప్పించి 8000మంది యువతకు సంవత్సరకాలం ప్రత్యేక శిక్షణాను జేపీ అందించారు. కేవలం ఆయన పట్టుదలే వేల కుటుంబాలకు అక్కడ శాశ్వత జీవనోపాధినిచ్చింది.

కాకినాడ పోర్ట్ ప్రోంతం అభివృద్ధి, రుణ సహకార రంగ పునరుద్ధరణ, సభ్యులకే పూర్తి అధికారాన్నిచేసే 1995నాటి ‘మూర్కు’ సహకార చట్టం, పైదరాబాద్లో ఇన్వోషన్ టెక్నాలజీ పార్కు అభివృద్ధి, పోర్ట్ నగరాల అభివృద్ధి, విద్యుత్తరంగ నంస్కరణకు కొత్త విధానాన్ని రూపొందించటం, ఎంటర్ప్రైస్యర్లకు ఇండ ప్రైమల్ ఎస్టేట్ల సారథ్యం, సాగునీటి యాజమాన్యంలో రైతు లను భాగస్వాములను చేయటం, ప్రభుత్వరంగ సంస్లప పునర్నిర్మాణం, పొతశాలల నిర్వహణలో తల్లిదండ్రుల సాధికారికతకు చట్టం చేయటం వంటివి తన ప్రభుత్వ సర్వీసులో జేపీ సాధించిన కొన్ని గణనీయ విజయాలు.

జాయింట్ కలెక్టర్గా, కలెక్టర్, రాష్ట్ర సహకార బ్యాంకు, పారిశ్రామిక మాలికవసతుల సంస్థ చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్గా, గవర్నర్, ముఖ్యమంత్రికి కార్బూర్టర్గా వివిధ హోదాల్లో ఆయన సేవలందించారు.

పదవి తాళగం

జేపీ రాజీనామా ప్రకటన రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సంచలనం రేకెత్తించింది. వ్యవస్థలో మార్పు కోసం అంత పెద్ద ఉద్యోగాన్ని సుఖ మయ జీవితాన్ని వదిలేసి రావటమా అని సర్వత్రా చర్చ జరిగింది. ఈ కాలంలో కూడా ఇలాంటి త్యాగాలు ఉంటాయా అని విస్తుపోయారు. కొండరిలో అనుమానాలు కూడా వ్యక్తమయ్యాయి. అయితే ఇలాంటి సందర్భం ఒకటి తన జీవితంలో ఎప్పుడోకప్పడు తప్పదు అని జేపీ 1983లోనే అనుకున్నారని తెలుసుకున్నాక వారి సంభ్రమాశ్చర్యాలు, అనుమానాలు ఆరాధనగా మారాయి. ‘పాపెన్ నా లక్ష్యం కాదు. ఏ క్షణానైనా నా ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేయవచ్చు’ అని పెళ్ళికి ముందు జేపీ తనతో చెప్పారని, అందుకు సిద్ధపడే ఆయన్ను వివాహం చేసుకున్నానని ఆయన సతీమణి రాధ పలుసందర్భాల్లో చెప్పారు. భారత రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక రంగాలలో మాలిక ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణలు తెచ్చి పుట్టుకపో వివక్షలేని సమాజాన్ని సృష్టించాలనే తన నిరంతర స్వప్నాన్ని సాకారం చేసుకునేందుకు 1996లో ఐ.వి.ఎన్కి రాజీనామా చేసి లోకసత్తా ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించారు. అచిరకాలంలోనే లోకసత్తా భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణల కోసం జలగుతున్న అహర్ష ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణల తెలివ్రంగుల ఉద్యమం, ఈ స్థాయి విజయాలు ఎక్కుడా లేవు. వెల కట్టలేని లోకసత్తా కృషి వల్ల ఇప్పటికే కొన్ని పదుల వేల కోట్లు ప్రత్యక్షంగా, లక్షల కోట్లు పరోక్షంగా ఈ దేశానికి ఆర్థిక లభ్య చేకూరింది.

ప్రపంచ దేశాల అనుభవాలన్నిటినీ అధ్యయనం చేసి భారతదేశ పరిస్థితులకునుగుణంగా ఒక నూతన దార్శనికతను డా. జేపీ అందించారు. ఈ మహారాష్ట్రం మరేదేశంలోనూ ఇంత సంక్లిష్టంగా ఉండడని తెలిసినా ఆ భారాన్ని తలకెత్తుకున్నారు. జేపీలాగా తన భావజాలాన్ని తానే రూపొందించుకుని, దాన్ని సాధించేందుకు స్వయంగా సుదీర్ఘకాలం క్షేత్రస్థాయిలో పూర్తిసమయం పనిచేసిన నాయకులు ప్రపంచ చరిత్రలోనే బహు-

అరుదు. ఆర్థాలు లేకుండా దేశం నలుమూలలా జేపీ వేలాడి నభలలో పార్ట్ని, తలెత్తుకుని బతికే కొత్త రాజకీయంపై, విధానాలపై ప్రజలలో చైతన్యాన్ని అవగాహనను పెంచారు. కొత్తతరం కోసం కొత్త రాజకీయానికి వేదికగా ఉండటం కోసం గాంధీజయంతి రోజున అట్టేబర్ 2, 2006న లోకసభా పార్ట్ని జేపీ స్థాపించారు. స్వతంత్ర భారత రాజకీయాలలో సానుకూల దృష్టధం, ఆధునికత, ఉదార విలువలు, దీర్ఘకాలిక దృష్టి పార్ట్ల ప్రజాస్వామీకరణ, సమర్థత, నిభద్రత కలిగిన సామాన్యాలు రాజకీయాలలో భాగస్వాములవటం, పార్టీలక్తితంగా దేశం కోసం పనిచేయటం వంటివి వేళల్లానుకోవటం జేపీ రాకతేనే మొదలయ్యాయి.

ఆటగాళ్లు కాదు ఆటనియమాలు మారాలి, మంచి రాజకీయాల్ని మించిన పవిత్ర వ్యాసంగం మనిషి జీవితంలో లేదు, నాణ్యమైన విద్యును రాజకీయానికి కేంద్రభిందువు చేయాలి వంటి లోకసభా భావాల్ని ఇప్పుడిప్పుడు ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమెందీ నుంచి పలువురు రాజకీయ నేతలు, శౌరసమాజ సంస్థలు, ఆలోచనాపరులు మాట్లాడుతున్నారు. సినిమాలలో కూడా వల్లిస్తున్నారు. లోకసభా స్వార్థితో కొత్త రాజకీయం పార్టీలు కూడా వస్తున్నాయి. ఇది దేశ భవిష్యత్తుకి అవసరమైన చాలా కీలక పరిణామం. మంచి రాజకీయంలో భాగస్వాములు కావటం అంటే, ప్రతి ఒక్కరూ ఎన్నికలలో పోటీ చేయాలనో, పార్టీ కార్యకలాపాల్లో ప్రత్యేకంగా పార్ట్నాలనో కాదు. మనకున్న ఓటు హక్కు, భావప్రకటనా స్వేచ్ఛను ఉపయోగిస్తూ సభ్యులుగా, వలంటీర్లుగా కొంత సమయం పనిచేస్తా, మన పరిధిలో మంచి రాజకీయం, పాలన కొనసాగేలా బాధ్యత తీసుకోవటం. అలా మన పరిధిలో మనం, ముఖ్యంగా యువత థాట్ లీడర్స్ గా వ్యవహారిస్తే సత్తా గల పారులుగా మనం మంచి రాజకీయంలో భాగమైనటే. ఇలా ప్రకృతి సూత్రాల ప్రాతిపదికన అన్ని వ్యవస్థలనూ సమన్వయం చేస్తూ ఏ తరంలోని సమస్యల్ని ఆ తరంలోనే పరిపురిస్తూ, మనం సుఖసంతోషాలతో సంతృప్తిగా బతికే సమగ్ర భావజాలాన్ని లోకసభా అందించబట్టి, లెప్ప, రైట్, ఆస్తిక, నాస్తిక, హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవ, ఈ కులం, ఆకులం, ఈ ప్రాంతం, ఆ ప్రాంతం, ఈ భాష, ఆ భాష అని తేడా లేకుండా అందరికి లోకసభాలో తాము కలలుగంటున్న లక్ష్మీలు హేతుబధంగా, ఆచరణత్వాకంగా సాధించే విధానాలు, కొత్త రాజకీయ సంస్కరితి ప్రతి అంశంలోనూ కనిపిస్తుంటాయి.

ఒకరకంగా చెప్పాలంటే, కాలానుగుణంగా మార్పుకునే మీలున్న కాలాతీత భావజాలం లోకసభా. అజరామరమైన లోకసభా భావజాలం, విధానాలు, సంస్కరితి మనల్ని నిస్సందేహంగా చరిత్రకు సరైన వైపున నిలుపుతాయి. మీరు దేవట్టి నమ్మే వారైతే మీ ఇప్పటివం ఉండే ఆలయాన్ని వందలమార్లు సందర్శించినదానికంటే కూడా లోకసభా భావజాలాన్ని ఆచరణలో పెట్టేందుకు ఒక్కరోజు కృషి చేస్తే ఎంతో పుణ్యఫలాన్ని సాధించుకోగలుగుతారు.

ఒకరికి మేలు జరగాలంటే ఇంకొకరు నష్టపోవాల్సిందే అనే పాత, బూజుపట్టిన ‘జీరో సమ్ గేమ్’ రాజకీయాల స్థానంలో పరస్పర విరుద్ధమైనవైనా నరే అందరి ప్రయోజనాలనూ సమన్వయం చేయటమే రాజకీయం లక్ష్మీని, పార్టీల కన్నా దేశ ప్రయోజనాలు ముఖ్యమని లోకసభా ప్రవేశపట్టిన కొత్త రాజకీయ దృక్కోణం ఆచార్య కొలకలూరి ఇనాక్ ఓ ఉగాది సందర్భంగా చెప్పిన ఈ కవితను గుర్తుచేస్తుంది:

“... పంచవర్ష పంచవర్ష పతాకాలు

సోదరతా సూత్రంతో ఎగరకపోతే

మనిషి నిలిచే చోటక్కడ?

మనుగడ మిగిలే లోజెప్పుడు?

మనకు తెలియటంలేదు కానీ,

మనం నిశ్శబ్దంగా చరిత్రను నిర్మిస్తున్నామనటం సత్యం.

వైరుధ్యాల సమన్వయ సాధనే సమర్థత.

సమర్థులే చరిత్రను నిర్మిస్తారు

భవిష్యత్తును శాసిస్తారు”

భారత ప్రభుత్వ జాతీయ సలహామండలిలో సభ్యునిగా కూడా జేపీ సేవలందించారు. స్వతంత్ర భారతదేశ చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలిచే పాలనా సమాచార హక్కు (ఆర్.టి.ఐ) చట్టం, జాతీయ గ్రామీణ ఆరోగ్య మిషన్ (ఎన్.ఆర్.పాచ్.ఎం), సహకార సంఘాల బలోపేతానికి 97వ రాజ్యాంగ సపరణ వంటివి సలహా మండలి సభ్యునిగానే జేపీ సాధించారు. భారతదేశ రెండవ పరిపాలనా సంస్కరణల సంఘం సభ్యునిగా కూడా దేశానికి జేపీ ఎనలేని సేవలందించారు. దేశ స్వరాజ్యాన్ని సురాజ్యాంగా మార్చేందుకు కావలసిన మాలికమైన పాలనా సంస్కరణలను ఆయన ఈ సంఘంలో సభ్యునిగా రూపొందించారు.

2009లో ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు కూకట్టపల్లి నుంచి జేపీ ఎన్నికయ్యారు. డబ్బు, మద్యం వంచకుండా, ప్రతోభాలు, విద్యోషాలు లేకుండా కొత్త రాజకీయ సంస్థలితో ఎన్నికె అసెంబ్లీ గౌరవాన్ని పెంచి ‘ఆదర్శ శాసనసభ్యునిగా’ విష్ణుత గుర్తింపును పొందారు. ప్రజాప్రతినిధిగా మైలురాళ్లాంటి మార్పుల కోసం జేపీ పోరాటారు. పారులకు ప్రభుత్వ సేవలు ఒక హక్కుగా అందించేందుకు, అవినీతి నిరోధానికి బలమైన వ్యవస్థలకు, స్థానిక ప్రభుత్వాలకసాధికారతకు, నాణ్యమైన విద్య, ఆరోగ్యం, ఉపాధి నైపుణ్యాలకు, న్యాయ సంస్కరణలకు, స్నేహచ్ఛా మార్కెట్‌తో వ్యవసాయ నంన్నరణలకు, నిరుపేదలకసామాజిక భద్రతకు జేపీ లోక్సత్తన కృషి కొనసాగించారు. వ్యవస్థలో మార్పు కోసం ప్రతిష్టంతా ఘణంగా పెట్టి ఎన్నికలలో ఓడినా ఫర్మలేదు అని కొత్త రాజకీయాన్ని అపరణలో మాపారు. లక్ష్మీల సాధన కోసం గల్లి నుంచి ధిల్లి దాకా వనిచేసున్న జేపీ... స్వచ్ఛమైన రాజకీయాలకు, సుపరిపాలనకు చెరగని చిరునామగా, దిక్కుచిగా, యువతకు రోల్మోడల్గా ప్రవాస భారతీయుల్లో సైతం విశేష ప్రాచుర్యం పొందారు. “బేసిక్స్ ని (మూలాల్చి) ఎన్నడూ మరువకపోవటం, లక్ష్మీసాధన కోసం ప్రతిరోజు వనిచేయటం ఆయన విజయరహస్యాలు”.

**భారతదేశాన్ని అగ్రరాజ్యంగా మార్చడానికి ‘నేను’ బదులు ‘మనం’ అని ఆలోచించి,
ఈ ఏడు జాడ్యాలనూ నిర్మలిద్దాం ...**

- 1) పెరుగుతున్న అనమానతలు, యాచక ప్రవృత్తి, నిరుద్యోగం, పేదరికం 2) కులం, మతం, భాష, ప్రాంతం పేరుతో ప్రజల్ని నిరంతరం విభజించే ధోరణి 3) గ్రామీణ-పట్టణ ప్రాంతాల మధ్య ఆగాధం పెరుగుతూ... గ్రామాలు ఖాళీ అవటానికి, పట్టణాలు, సగరాలు జనాభాతో కికిరిసిపోవటానికి దారితీయటం 4) విశ్వంథల అవినీతి 5) అధికారాన్ని విపరీతంగా కేంద్రీకరించి, ప్రజల్ని నిర్విర్యుల్ని చేయటం 6) వట్టబద్ధ పాలన కొరవడటం 7) మద్యం, మత్తువడార్థాల వినియోగం

- డాక్టర్ జయపురకావు నారాయణ్

త్యాగాలు అక్కడేదు... సమాజం కోసం

కాసేపు సమయం ఇష్టండి

లేవండి... పాల్గొనండి... మార్చండి

జోతిబాహుతో, నారాయణ గురు, బాబాసాహేబ్ అంబేర్డూర్, రామస్వామి నాయకర్ చేపట్టిన సామాజిక ఉద్యమాన్ని కొనసాగించటం, పుట్టుకతో వివక్షలేని సమాజాన్ని సృష్టించటం లోక్సత్తు మాలికలక్కం.

కులంతో, వృత్తితో, సంపదతో, హోదాతో, అధికారంతో మనిషికి ప్రత్యేక గౌరవాన్ని ఆపాదించటం సమాజానికి హనికర మని జేపీ బలంగా వాదిస్తారు. ఈ సంపూర్ణ ప్రజాస్వామిక విష్ణువంతో తమ వంతు పాత్ర కోసం లోక్సత్తుని ఒక వేదికగా ఉపయోగించుకోవాలని ఆయన కోరుతున్నారు.

“లోక్సత్తు భారతదేశంలో మాలిక మార్పుకి నాంది పలికి అధికారంలో ఉన్నవారు కూడా సాధించలేని ఎన్నో విజయాల్ని సాధించినా అవి చాలపు. లోక్సత్తు సాధించిన చట్టాల్ని సక్రమంగా అమలుచేయించటంతో పాటు ఇంకా సాధించాల్సినవి ఉన్నాయి. ఆర్థికాభివృద్ధి, అందరికీ నాణ్యమైన విద్య, ఆరోగ్యం, నైపుణ్యాలు, కోట్లాది యువతకు ఉద్యోగాలు ఇష్టుడు భారత్ ముందున్న పెనుసవాళ్లు. మరోపక్క మనదేశం ముందున్న అవకాశాలు క్రమంగా పరిమితమైపోతున్నాయి. కాబట్టి చైతన్యమంతులైన ప్రజల భాగస్వామ్యంతో లోక్సత్తు సంస్కరణల ఉద్యమాన్ని మరో దశకు వేగంగా తీసుకెళ్లటం అవసరం.

మీరేమీ త్యాగాలు చేయనపసరం లేదు. స్నేహాన్ని విడిచి పెట్టునక్కరేదు. కానీ మీ స్వార్థమేంటో స్ఫ్యాంగా తెలుసుకోండి. మీ సంతోషమయ జీవితానికి, మీ బిడ్డల ఉజ్జ్వల భవిష్యతుకు ఎలాంటి వ్యవస్థ కావాలో ఖచ్చితంగా నిర్ధారించుకోండి. అలాంటి మార్పుల కోసం మీ వంతు పాత్ర పోషించండి. లేవండి... పాల్గొనండి... ఈ అవినీతి రాజకీయ, పాలనా వ్యవస్థల్ని శాశ్వతంగా మార్చండి... లోక్సత్తుతో కలసిరండి.

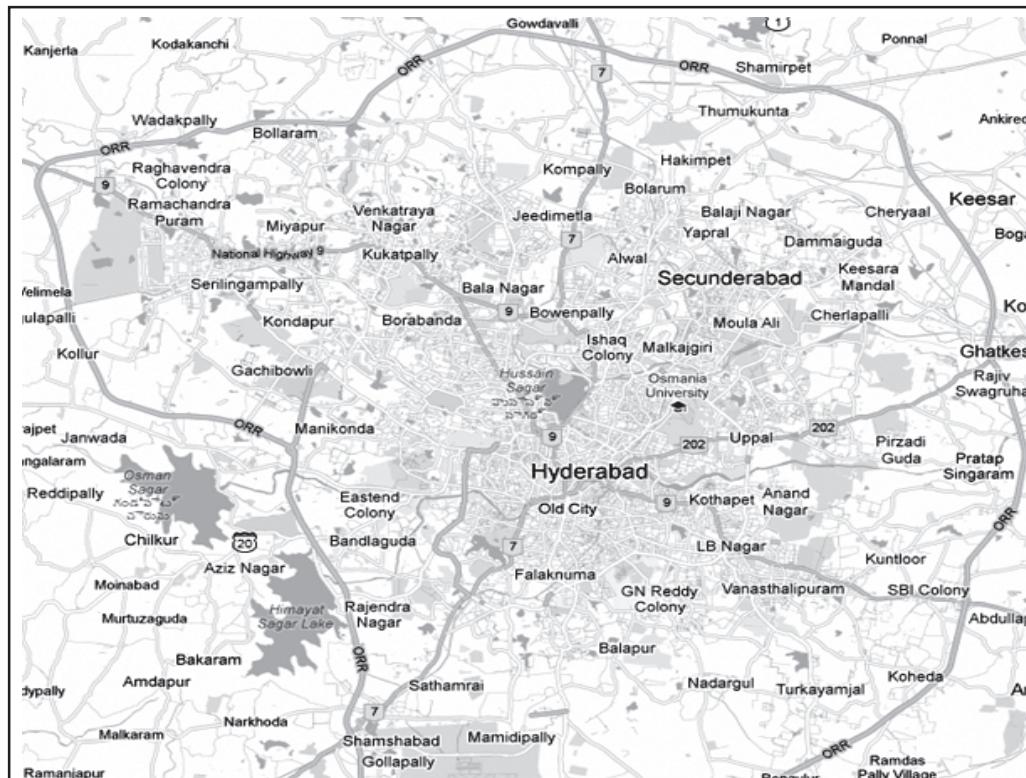
(www.twitter.com/jp_loksatta,
www.facebook.com/jploksatta,
info@loksattaparty.com, www.loksatta.org)

అనీ జయప్రకాష్ నారాయణ్ ప్రతి ఒక్కరికీ, ముఖ్యంగా యువతకి పిలుపునిస్తున్నారు. *

హైదరాబాద్ అభివృద్ధికి అవేరంధంగా మోలిన్ ఎమ్మెల్సేల పీసీతీరు: లోకసభ

ఎన్నో ఆకాంక్షలతో సాధించుకున్న తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మెట్టమొదటి హైదరాబాద్ ఎమ్మెల్సేలుగా ఎన్నికెనవారు ఈ పార్టీ, ఆ పార్టీ అని తేడా లేకుండా తొలి విదాదిన్నరలోనే ప్రజల అశల్చి, నమ్మకాల్చి వమ్ము చేస్తున్నారని లోకసభా పార్టీ జాతీయ అధ్యక్షుడి ప్రత్యేక ప్రతినిధి, గ్రీటర్ హైదరాబాద్ విభాగం ప్రధాన కార్యదర్శి బొంతు సాంబిరెడ్డి విమర్శించారు. అసెంబ్లీలో వారు ప్రస్తావించిన ప్రజాసమస్యలుగానీ, నియోజకవర్గాలలో వారు చేపడుతున్న అభివృద్ధి పనులుగానీ నమ్మి ఓటువేసిన ప్రజల్ని ఓడించేలా ఉన్నాయన్నారు. హైదరాబాద్ ఎదుర్కొంటున్న కృష్ణ జలాల ఫేజ్ -3, భూకట్టలు, పార్కుల ఆక్రమణ, ఆటస్టలాల పరిరక్షణ, అధ్యాస్త పారశాలలు, పారిశుద్ధం, డంపింగ్ యార్డులు, అధికార కేంద్రీకరణ, శాంతిభద్రతలు వంటి ప్రధాన సమస్యలపై ఎమ్మెల్సేలు శాసనసభలో ప్రభుత్వాన్ని నిలదీసింది దాదాపు శాసనమన్నారు. నియోజకవర్గాలలో ప్రారంభించువాలు, ప్రచార ఈవెంట్లలో తప్ప నియోజకవర్గ నిధుల నుంచి కూడా అభివృద్ధి పనులు చేపట్టటానికి ఎమ్మెల్సేలకు తీరికలేకపోవటం భాగ్యంగరవాసుల దొరాగ్యమన్నారు.

నగర ఎమ్మెల్సేల పనితీరుపై సాంబిరెడ్డి అమీర్ పేటలోని లోకసభా పార్టీ కార్యాలయంలో మీడియాతో మాటల్లడుతూ, లోకసభా వ్యవస్థాపకుడు దా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ కూకటపల్లి శాసనసభ్యునిగా ఉన్న సమయంలో (2009-14) నియోజకవర్గ అభివృద్ధి నిధులు వచ్చిన తొలి విదాదే నూరు శాతం ఖర్చు చేశారని, ఐదేళ్లలో అదనంగా నిధులు సాధించి మరీ 160శాతం ఖర్చు చేశారన్నారు. జేపికి నియోజకవర్గ అభివృద్ధి నిధులు రూ. 5.5కోట్లు మంజూరుకాగా రూ. 8.4కోట్లు వ్యయం చేశారన్నారు. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో రాజకీయ అనిశ్చితి నెలకొని పరిపాలన స్తంభించినా మొత్తం రూ. 1600 కోట్ల మేర నియోజకవర్గ అభివృద్ధి పనుల్ని పార్టీకి కేవలం ఒక్క శాసనసభ్యునిగా ఉండి కూడా జేపి చేసి చూపారని, కొత్త రాష్ట్రం ఉత్సాహం నెలకొన్నప్పటికీ ప్రస్తుత సభ్యుల్లో (ఉప ముఖ్యమంత్రి, మంత్రిగా ఉన్న ఇద్దరు ఎమ్మెల్సేలు నయో) చాలామంది తమకు వచ్చిన నియోజకవర్గ అభివృద్ధి నిధుల్లో సగానికి సగం కూడా ఖర్చు చేయలేదని గణాంకసహితంగా వివరించారు. 2014-15కి హైదరాబాద్ లోని ఎమ్మెల్సేలకు రూ. 24 కోట్ల నియోజకవర్గ

అభివృద్ధి నిధులురాగా, ఇప్పటి వరకూ కేవలం యాణై శాతం లోపు రూ. 11.91 కోట్లకు మాత్రమే ప్రతిపాదనలు పంపారని అన్నారు. పనులు పూర్తివటానికి సమయం పట్టవచ్చుగానీ, కనీసం ప్రతిపాదనలు వంపటానికి కూడా సమయం లేదన్నట్టు ఎమ్మెల్చేలు వ్యవహరిస్తున్నారన్నారు. ఎమ్మెల్చే నిర్వహించవలసిన ప్రథాన బాధ్యతలైన వివిధ సమస్యలు, చట్టాల మీద స్పృందించటం, పరిపూర్ణాలు చూపించటం, ప్రైవేటు బిల్లులు ప్రవేశపెట్టటం, తనకిచ్చిన నిధులను పూర్తిగా సద్గానియోగం చేయటం, అందరి ప్రయోజనాలనూ సమస్యలుం చేస్తూ రాష్ట్ర దేశ ప్రయోజనాలను పరిరక్షించటం, రాజ్యాంగబద్ధంగా వ్యవహరించటంలో జీపీ మొదటిస్థానంలో ఉండి అసెంబ్లీ గౌరవాన్ని పెంచితే ఇప్పుడు చాలామంది నగర ఎమ్మెల్చేల తీరు అందుకు పూర్తి విరుద్ధంగా ఉండన్నారు.

ఒక్కే ఎమ్మెల్చేకి నియోజకవర్గ అభివృద్ధి నిధులు ఏడాదికి రూ. 1కోటీ 50 లక్షలు. ఇందులో రూ. 75 లక్షలు ఎమ్మెల్చే నేరుగా ఇప్పోచు, మరో రూ. 75 లక్షలు ఇంచార్జి మంత్రితో కలిసి ప్రతిపాదనలు పంపి సాధించుకోవాలి.

రూ. 1కోటీ 50 లక్షల నియోజకవర్గ అభివృద్ధి నిధులంబే, ఇప్పటివరకూ ప్రైదరూబాదీలోని ఒక్కే ఎమ్మెల్చే చేసిన ఖర్చును పాటీలవారీగా సాంబిరెడ్డి విడుదల చేశారు:

జీపీ ఎమ్మెల్చేలు:

కిషన్ రెడ్డి (బీపీపీ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు-అంబర్పేట): రూ. 14.55 లక్షలు ఖర్చు చేశారు.

లక్ష్మీ (శాసనసభా పక్ష నాయకుడు-ముఖీరాబాదీ): రూ. 37.94 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

చింతల రామచంద్రారెడ్డి (క్రొర్కొబాదీ): ఖర్చు చేసిది రూ. 0 (శూన్యం) ఎన్.వి.ఎస్.ఎస్.ప్రభాకర్ (ఉపాయి): రూ. 74.98 లక్షలు ఖర్చు చేశారు రాజు సింగ్ (గోపామహార్ల): రూ. 24.24 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

అభికార టీఆర్ఎస్ ఎమ్మెల్చేలు/ఎమ్మెల్చీలు:

కనకారెడ్డి (మల్కాజిగిరి): రూ. 71.35 లక్షలు ఖర్చు చేశారు ఎం.సుధీర్ రెడ్డి (మేడ్చుల్): రూ. 72.92 లక్షలు ఖర్చు చేశారు మహమూద్ అలీ (ఉప ముఖ్యమంత్రి, ఎమ్మెల్చీ): ఖర్చు చేసింది రూ. 0 (శూన్యం)

నాయని నర్సింహరెడ్డి (మంత్రి, ఎమ్మెల్చీ): రూ. 60 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

స్టేఫన్సన్ (నామినేటెడ్ ఎమ్మెల్చీ): రూ. 6 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

తెలుగుదేశం పార్టీ ఎమ్మెల్చేలు:

ఆరెకపూడి గాంధీ (శేరిలింగంపల్లి): రూ. 34.10 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

ఆర్.కృష్ణర్యు (ఎల్.బి నగర్): రూ. 73.55 లక్షలు ఖర్చు చేశారు మాగంటి గోపీనాథ్ (జూబ్లీ హిల్స్): రూ. 84.50 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

ఎంపిలం ఎమ్మెల్చేలు:

అక్షరుద్దీన్ ఒవైసీ (శాసనసభాపక్ష నేత-చాంప్రాయణగట్ట): రూ. 75 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

పాషా ఖాది (చారిసార్): రూ. 25 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

ముంతాజ్ అహ్మద్ ఖాన్ (యూకటిపురా): రూ. 70 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

మహ్మద్ మొయిజ్ ఖాన్ (బహాదుర్పురా): రూ. 74.63 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

తెలుగుదేశంకు చెందిన ప్రకాష్ గాడ్ (రాజేంద్రనగర్), వివేకానంద (కుత్సుల్లాపూర్), సాయన్ (కంటోన్మెంట్), ఎంబఎంకు చెందిన మహ్మద్బిన్ అబ్దుల్లా బలాలా (మలక్పేట), జాఫర్ హస్సేన్ (నాంపల్లి), కౌర్ మొయినుద్దీన్ (కార్మాన్) అసెంబ్లీలో ప్రభావం చూపలేకపోయినా ఎమ్మెల్చే అభివృద్ధి నిధులలో గణనీయంగా ఖర్చు చేస్తూ పనులు ప్రారంభించారని, ఆ మేరకు వారిని అభినందిస్తున్నామని సాంబిరెడ్డి అన్నారు.

అబ్బాద్రి కోసమే పార్టీ మారామని ప్రజల్ని బుకాయిస్తున్న జంప్ జలానీల తీరు

తలసాని ల్రీనివాస యాదవ్ (మంత్రి, సనత్ననగర్): రూ. 64.35 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

మాధవరం కృష్ణరావు (కూకటిపల్లి): రూ. 75 లక్షలు ఖర్చు చేశారు

తీగల కృష్ణరెడ్డి (మహేశ్వరం): రూ. 96 లక్షలు ఖర్చు చేశారు ఇప్పటికైనా ప్రైదరూబాదీ ఎమ్మెల్చేలు వనితిరును మెరుగుపరుచుకోవాలని, అసెంబ్లీలో ప్రజాసమస్యలపై గళమెత్తాలని, తమకు కేటాయించిన అభివృద్ధి నిధులను ఖర్చు చేయటంతో పాటు అదనపు నిధుల్ని సాధించి అవినీతి లేకుండా ప్రజల భాగస్వామ్యంతో ఖర్చు పెట్టాలని బొంతు సాంబిరెడ్డి డిమాండ్ చేశారు. లోకసత్తా నేతలు గంగాభవానీ, రామచంద్ర్, త్రైవండ్, ప్రసాద్ తదితరులు సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. *

మాంసంపై నివేధం ప్రజల స్వచ్ఛమైదాడి : జెపీ

జెపీ నుల ఉపవాస దీక్షల పేరుతో ముంబయిలో మాంసంపై నివేధం మతిమాలిన చర్య అని, ప్రజల స్వచ్ఛమైదాడి అని లోక్సంత్రా పార్టీ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు దా॥ జయప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు. ప్రభుత్వాలు చేయాల్సినవి ఇలాంటి పనులు కాదన్నారు. మహరోప్ప ప్రభుత్వానికి వేరే పనులేవీ లేవా? అని ప్రశ్నించారు. వైవిధ్యం కోసమన్నట్టు శివసేన ఈసారి సరైన రీతిలో స్పందించి ప్రభుత్వ తీరును తప్పుపట్టిందన్నారు.

జైనులు, ఇతర శాకాహారుల నున్నితమైన మత విశ్వసాలను, భావాలను మనందరంగారవిస్తామని, అయితే ఒకరి ఆహారపు అలవాట్లను ఇంకొకరి మీద రుద్దే అధికారం మాత్రం ఎవరికి లేదని జీపీ అన్నారు. ఇతరులకు హాని కలిగించనంత వరకూ నచ్చింది తినే, సేవించే, మాటల్లాడే హక్కు మనకున్న స్వచ్ఛతో భాగమని, మన జీవనమైని శాసించే హక్కు ప్రభుత్వానికి లేదని అన్నారు.

దేశ ప్రయోజనాల కంటే తామే గొప్పమకుంటున్న జీపీ, కాంగ్రెస్ లకు బుద్ధిచెబుదాం

‘కన్నుకి కన్ను’ తరఫోలో బీజీపీ, కాంగ్రెస్ ఒకరిపై ఒకరు

ప్రతీకార రాజకీయాలకు పాల్గుదుతుండటం వల్ల దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ అంధకారంలోకి వెళ్తోందని జీపీ పౌచ్చరించారు. కీలకమైన జీవెన్సీ బిల్లును గతంలో బీజీపీ అడ్డుకుంది కాబట్టి ఇప్పుడు తాము అడ్డుకుంటామని కాంగ్రెస్ చెప్పటం సహించరానిదన్నారు. భారతదేశం రాజకీయ పార్టీల సాంత అడ్డు కాదన్నారు. పార్టీలకన్నా దేశం మిన్న అన్నారు. కాంగ్రెస్ కు ఆత్మహత్య చేసుకోవాలన్న కోరిక ఉన్నట్టిందని, దురూర్గపు ఆలోచనలతో అలా బరితెగించి వ్యవహరిస్తే ప్రజలే శిక్షిస్తారని అన్నారు. పార్టీల తీరు పార్టీలకే పరిమితమైతే మనకెందుకని వదిలేయుచ్చని, అయితే వాటి వల్ల దేశం భారీ మూల్యం చెల్లిస్తున్నందున స్పందించక తప్పదని అన్నారు. బీజీపీ, కాంగ్రెస్ వ్యవహరమై వల్ల విలువైన సమయం వృధా అవుతోందని, భారతదేశం వేగంగా ఎదిగి అవకాశాల్ని చేజార్పుకుంటున్నామని ఆవేదన వ్యక్తంచేశారు.

మన సార్వభూమత్వంపై రాజకీయ పార్టీల దుర్మాకమణిను అందరం ఖండించాలని, పార్టీలు మన కోసం ఉన్నాయి తప్ప పార్టీల కోసం మనం లేపని భారతీయులంతా ఏకకంఠంతో పార్టీలకు గుర్తుచేయాలని, “ఇది ప్రజలకు, పార్టీలకు మధ్య పోరాటం” అని జయప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు.

మనుస్సారాబాద్, ఆనంద్సగర్ మార్గంలో

రోడ్డు నిర్మాణపనులు చేపట్టాలి

ప్రోదరాబాద్

రోడ్డు నిర్మాణపనులు చేపట్టాలని కోరుతూ లోక్సంత్రా పార్టీ అధ్యక్షంలో కాగడాలతో నిరసన తెలుపుతున్న నాయకులు. స్థానికులు

మనుస్సారాబాద్ డివిజన్ వరిది ఆనంద్సగర్ నుంచి మనుస్సారాబాద్ మార్గంలో అస్తవ్యస్తంగా మారిన రోడ్డుకు మరమ్మతులు చేపట్టకపోవడాన్ని నిరసిస్తూ లోక్సంత్రా పార్టీ

అధ్వర్యంలో కాగడాలతో నిరసన కార్యక్రమం నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి మఱ్ఱు అతిథిగా విచ్చేసిన లోక్సంత్రా పార్టీ గ్రెటర్ అధ్యక్షుడు దీసపాటి రాము మాటల్లాడుతూ ఆనంద్సగర్ నుంచి మనుస్సారాబాద్ మార్గంలో రోడ్డు అస్తవ్యస్తంగా మారి నాలుగు సంవత్సరాలుగా ప్రజలు ఇఖ్యందులు పడుతున్నారు. అధికారులు పట్టించుకోవడం దురదృష్టికరమని తెలిపారు. సంబంధిత అధికారులు వెంటనే రోడ్డు పనులను చేపట్టకపోతే కాలనీలవాసులతో కలిసి మన్నిపర్ల ఆశ్చర్యము ముట్టడిస్తామని ఆయన పౌచ్చరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో నాయకులు శ్రీనివాసరెడ్డి, ఎస్. సతీష్కమార్, శ్రీకంత్స్కాడ్, రమేష్ కోట్ల, రాజు, మల్కేష్యాదవతో పాటు త్యాగరాయసగర్ కాలనీవాసుల పాల్గొన్నారు.

భవిష్యత్తు బాబు, జగన్లను గద్దెనిక్కునిప్పం లోకసత్తా పార్టీ జాతీయ అధ్యక్షుడు సురేంద్రశ్రీవాస్తవ

ప్రజా సంక్షేపాన్ని పట్టించుకోని ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు, ప్రతిపక్షపాత్రులో విఫలమైన జగన్మోహన్‌రెడ్డిలను భవిష్యత్తులో రాష్ట్రములో గద్దెనెక్కే అవకాశం లేకుండా చేస్తామని లోకసత్తా పార్టీ జాతీయ అధ్యక్షుడు సురేంద్రశ్రీవాస్తవ అన్నారు. రాష్ట్ర పర్యాటకములో భాగంగా జిల్లాకు వచ్చిన ఆయన పార్టీ నాయకులు, కార్యకర్తలతో సమావేశమయ్యారు. అనంతరం స్థానిక ప్రెస్సుకథలో ఏర్పాటు చేసిన విలేఖరుల సమావేశంలో పార్టీ లీగల్‌సెల్ రాష్ట్ర కన్వీనర్ నాగేంద్రబాబుతో కలిసి మాట్లాడారు. ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు ప్రజా సమస్యలపై దృష్టి సారించకుండా ఇసుక అక్రమాలను, ల్యాండ్ మాఫియాను ప్రోత్సహిస్తున్నారని ఆరోపించారు. నవంబర్ 7,8 తేదీలలో జిల్లాలో భారీ బహిరంగ సభలు నిర్వహిస్తామన్నారు. ఎన్నికల ముందు అనేక వాగ్దానాలు గుప్పించిన బీజేపీ

అధికారంలోకి రాగానే ప్రత్యేక హోదా ఇప్పుకుండా ప్రజలను మొనపుచ్చుతోందని మండిపడ్డారు. జగన్మోహన్‌రెడ్డికి రాష్ట్రాన్ని పాలించే అర్థత లేదన్నారు. కార్యక్రమంలో లోకసత్తా పార్టీ జిల్లా అధ్యక్షుడు అశోక్, విద్యార్థి సత్తా జిల్లా అధ్యక్షుడు అమర్యాదవ్, నాయకులు దేవేంద్ర, సరస్వతమ్మ, సరేణ్, భాస్కర్ పాల్గొన్నారు.

వృద్ధుల కోసం పొల్పుడెన్ను ఏర్పాటు చేయాలి

ఎల్పీనగర్ సర్క్రీల్ కార్యాలయంలో సిబ్బంది కొరత, జవాబుదారీతనం లేకపోవడంతో పెన్సన్ అర్థత ఉండి కూడా చాలా మందికి పెన్సన్ రావడం లేదని గ్రేటర్ హైదరాబాద్ లోకసత్తా పార్టీ అధ్యక్షుడు దోసపాటి రాము ఆరోపించారు. లోకసత్తా పార్టీ ఎల్పీనగర్ నియోజకవర్గం అధ్యక్షుడు సతీవ్ అధ్యర్థంలో సర్క్రీల్ కార్యాలయం వద్ద పెన్సన్ కోసం వచ్చిన మహిళల సమస్యలు తెలుసుకుని వారి పెన్సన్ పత్రాలను పూరించి అధికారులకు అందించారు ఈ సందర్భంగా రాము మాట్లాడుతూ సర్క్రీల్ పరిధిలో పొల్పుడెన్ను ఏర్పాటు చేసి పెన్సన్ కోసం వచ్చే వృద్ధులకు సమాచారం ఇప్పుడంతో పాటుగా

లోకసత్తా కార్యాలయ ప్రారంభం

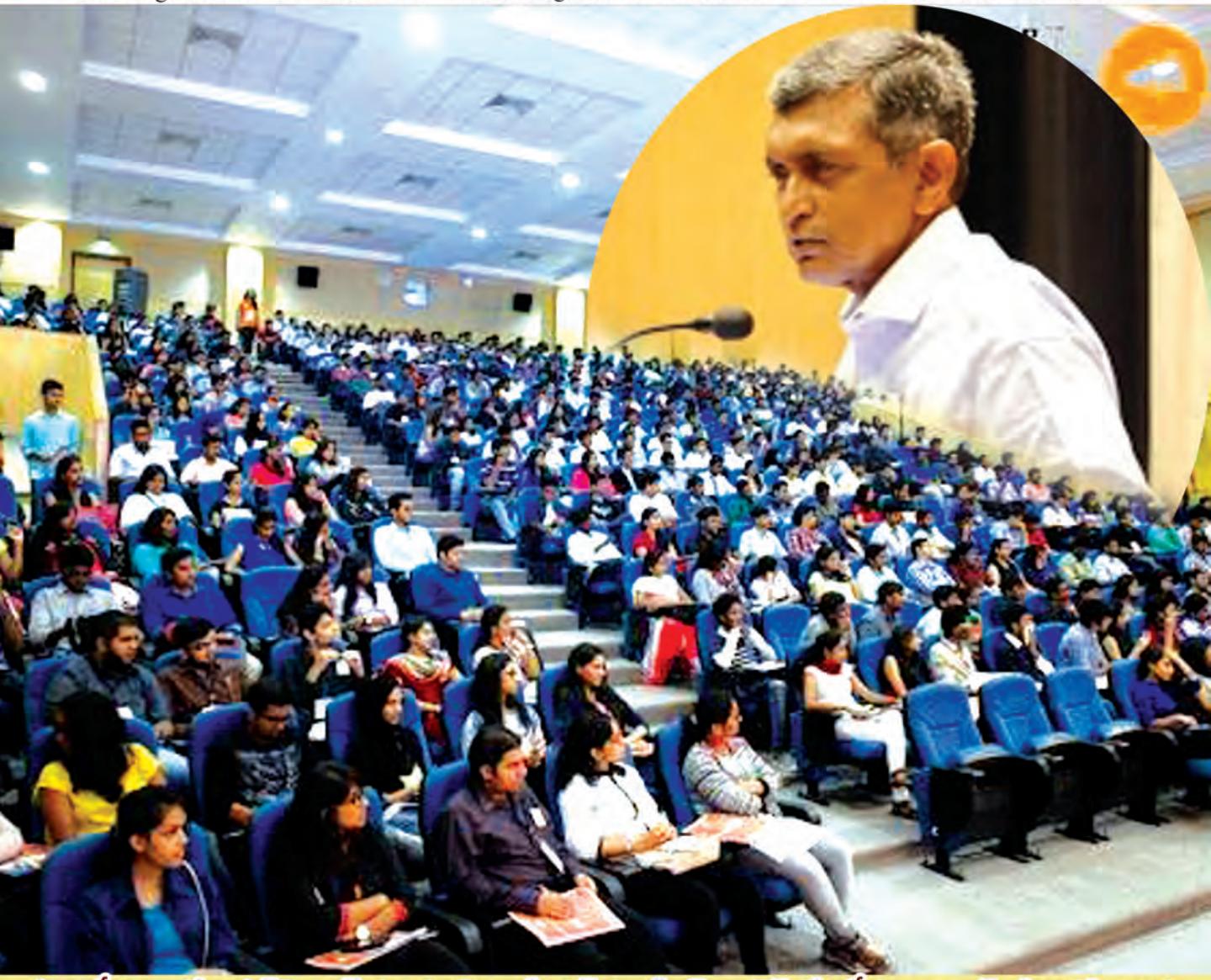
కేపీపోచీబీకాలనీ మూడో ఫేజ్లోని రమ్య గ్రాండ్స్ సమీపంలో లోకసత్తా పార్టీ కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. పార్టీ తెలంగాణ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు పాండురంగారావు ముఖ్య ఆపిథిగా హజరై కార్యాలయాన్ని ప్రారంభించారు. అనంతరం జరిగిన సభలో ఆయన మాట్లాడుతూ పార్టీని బలోపేతం చేయడానికి కార్యకర్తలు ఐక్యంగా కృషి చేయాలని పిలుపునిచ్చారు. త్వరలో జరుగుస్తున్న జీపోచీఎస్ ఎన్నికల్లో పార్టీ సత్తాను చాటాలని కోరారు. కార్యక్రమంలో పార్టీ జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శి హైదరాబాద్ ప్రధాన కార్యదర్శి దేవీప్రసాద్, గ్రేటర్ హైదరాబాద్ ప్రధాన కార్యదర్శి బి. సాంబిరెడ్డి, కూకటపల్లి ఇన్చార్జి గట్టపల్లి లావణ్య పాల్గొన్నారు.

“బోక్స్ బాల్ ను, అవిగిలి లై పోర్చును నీయగార్జు గెత్తుకొని వీటాన్ కీ ఐఎస్రో ను వీటా లైలిపొడగను అవిగిలి నిరాధర చుట్టూ నుంచి ఉంచుండు పోర్చుమించు గుఖ్యము చేపుగుంచులుంచేలా పోర్చుమించు గుఖ్యము పోతులక్షీతితయా పోర్చుతామో”

- జయశ్రుతాక్ష్మీ నాయాదుయుద్ధ
ఈ సందేశం త్రుతి ఒక్కాలకి చేపేణా ఫీర్ చేయుండి...

“రాజకీయాలలో ఎంటర్ప్రైస్చర్చర్ దృక్పథం” పై ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ జిసనెన్స్ లో ఇటీవల ఎషిఎస్ ఇసి నిర్వహించిన
ప్రాదురాబాద్ యూత్ స్కూల్ ఫ్యాశమ్ లో ప్రసంగిస్తున్న డా. జయప్రకాష్ నారాయణ్

Book-Post

PRINTED MATTER

If not delivered please return to:

Lok Satta Times

Tulips Apartment,
6-3-655, Flat.No. 407,
Behind Civil Supplies Office,
Somajiguda
Hyderabad- 500082

To,